

Jedziemy do wód w...

Biuletyn informacyjny nr 1-2 // czerwiec 2012

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP

Jedziemy do wód w...

STOWARZYSZENIE GMIN
UZDROWISKOWYCH RP

Biuletyn Informacyjny nr 1-2, czerwiec 2012 r.

Biuletyn wydany przez:
Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP
33-380 Krynica-Zdrój, ul. Czarny Potok 27/24
tel. 18 477-74-50, fax 18 477-74-51
ISSN 1427-0900

www.sgurp.pl
e-mail: biuro@sgurp.pl

Redakcja
Jan Golba
Iwona Drozd

Fotografie
Archiwum SGU RP

DRUKARNIA EGRAPH
ul. Kościuszki 20
33-370 Muszyna

Spis treści

Od Redakcji	5
-----------------------	---

Z ŻYCIA SGU RP

Samorządowe wyróżnienie dla Burmistrza Ustki (B. Podruczna-Mocarska, Sekretarz Miasta Ustka)	7
---	---

Nagrody dla gmin uzdrowiskowych w plebiscycie Top Inwestycje Komunalne 2012 (I.Drozd).	9
---	---

PREZENTACJA GMINY UZDROWISKOWEJ

Sękowa	11
------------------	----

Wieliczka	15
---------------------	----

PROMOCJA

Projekt „Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrowiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy” (I. Drozd)	19
--	----

UZDROWISKA POLSKIE

Szczawnica atrakcyjna latem i zimą	27
--	----

Thermaleo Sp. z o.o.	33
------------------------------	----

XXI KONGRES UZDROWISK POLSKICH

Program Kongresu	37
----------------------------	----

Prezentacja sponsorów XXI KUP w Szczawnicy	41
--	----

REFERATY

Uzdrowiska pogranicza Polsko-Słowackiego jako obszary realizacji turystyki zdrowotnej (dr Andrzej Hadzik)	47
--	----

Opodatkowanie komunalnych wysypisk śmieci, obiektów sportowych i nieruchomości gminnych w użytkowaniu wieczystym (dr Tomasz Wołowicz, dr Dariusz Reško)	51
---	----

Niestandardowe formy promocji produktów turystycznych - wybrane zagadnienia (dr Marek Rutkowski)	59
--	----

Od redakcji

Serdecznie witamy wszystkich Czytelników Biuletynu Informacyjnego Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP „Jedziemy do wód w ...”.

Miło jest nam poinformować, że nasz Biuletyn wciąż poszerza grono swoich czytelników, którzy szukają tu najnowszych informacji o tym czym żyją polskie uzdrowiska, jakie mają problemy, jakie podejmujemy wspólne działania i inicjatywy. Po Biuletyn coraz częściej sięgają nie tylko pracownicy gmin uzdrawiskowych, ale też studenci i pracownicy naukowcy wyższych uczelni, którzy czerpią stąd wiadomości i inspiracje dotycząc uzdrowisk. Do współpracy zgłaszają się też nowi naukowcy, którzy chcą się dzielić z nami swoimi przemyśleniami i informacjami dotyczącymi uzdrowisk.

Miło jest nam poinformować, że Rada Naukowa Biuletynu Informacyjnego została poszerzona o specjalistów z zakresu turystyki uzdrawiskowej, spa, wellness. Do grona Rady Naukowej dołączyli:

- **dr Diana Dryglas** - Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach
- **dr Andrzej Hadzik** - Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach.

W bieżącym numerze chcielibyśmy również zachęcić Państwa do udziału w XXI Kongresie Uzdrawisk Polskich, który odbędzie się w dniach 17-19 czerwca w Szczawnicy. Temat przewodni tegorocznego kongresu to próba odpowiedzi na pytanie: **„W którym miejscu są dziś polskie uzdrowiska; - kto odpowiedzialnie odpowie na to pytanie?”** Międzynarodowy charakter tegorocznego Kongresu Uzdrawisk Polskich zagwarantowany jest dzięki realizacji projektu „Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrawiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy” w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Projekt współrealizują stowarzyszenia europejskie działające na rzecz uzdrowisk.

Podczas obrad kongresowych poruszone zostaną tematy związane m.in. z nowymi perspektywami finansowania polskich uzdrowisk, miejscem polskich uzdrowisk w europejskich sieciach współpracy, tworzeniem wspólnego, nowoczesnego produktu uzdrawiskowego wraz z rozwijaniem wzajemnie się uzupełniających sposobów promocji tego produktu na arenie międzynarodowej. Starannie dobrane referaty i wystąpienia, uznani w kraju i na świecie prelegenci, - to wszystko pozwoli uczestnikom zacerpnąć najnowszych i najbardziej aktualnych informacji, zapoznać się z najnowszymi kierunkami rozwoju uzdrowisk oraz wzbudzić twórczy niepokój pozwalający na wypracowanie nowego programu działania na najbliższe lata.

Kongres będzie się odbywać pod patronatem najwyższych władz państwowych, a w Komitecie Honorowym zasiadą: przedstawiciele rządu (w randze ministrów), samorządów wojewódzkich i świata nauki (o uznanym dorobku w zakresie medycyny, lecznictwa uzdrawiskowego, turystyki).

W Kongresie wezmą także udział przedstawiciele Europejskiego Związku Uzdrawisk z siedzibą w Brukseli. Miło jest nam poinformować Państwa, że Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP zostało członkiem EZU, a do władz Europejskiego Związku Uzdrawisk został wybrany Wojciech Fulek - V-ce Prezes SGU RP. Ta wiadomość jest dla nas tym bardziej radosna, że **Wojciech Fulek został Członkiem Zarządu EZU**. Serdecznie gratulujemy.

Na przełomie ostatnich kilku miesięcy do rodziny uzdrawiskowej stowarzyszonej w Stowarzyszeniu Gmin Uzdrawiskowych RP dołączyły (w kolejności przyjęcia): **Gmina Sękowa, Gmina Supraśl oraz Miasto i Gmina Wieliczka**.

Serdecznie ich witamy w rodzinie gmin uzdrawiskowych i wierzymy, że wspólnie jeszcze lepiej wykorzystamy szanse jakie pojawiają się przed gminami uzdrawiskowymi, - szczególnie w zakresie promocji i pozyskiwania środków unijnych na rozwój uzdrowisk.

Na prośbę władarzy miast i gmin uzdrawiskowych przedstawiamy założenia i zrealizowane dotychczas zadania w ramach realizowanego przez SGU RP projektu **„Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrawiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy”**. Jesteśmy przekonani, że realizacja tego konkretnego projektu stanie się inspiracją do rozwoju uzdrowisk.

Życzymy miłej lektury wszystkim Czytelnikom Biuletynu „Jedziemy do wód w...” , a wszystkim uczestnikom i gościom XXI Kongresu Uzdrawisk Polskich wielu sukcesów i satysfakcji z podejmowanych działań na rzecz rozwoju samorządów, uzdrowisk i lecznictwa uzdrawiskowego w Polsce.

IWONA DROZD, Kierownik Biura SGU RP

Burmistrz Miasta Ustka - dr inż. Jan Olech otrzymał w 2011r. prestiżową Nagrodę Zarządu Ligi Krajowej im. Grzegorza Palki.

Nagroda im. Grzegorza Palki została ustanowiona przez Ligę Krajową w maju 1997 r. Samorządowe Oscary przyznawane są za wybitne zasługi dla rozwoju samorządności terytorialnej. Fundując tę nagrodę Liga Krajowa pragnęła uhonorować jednego z najwybitniejszych przedstawicieli polskiego samorządu terytorialnego, tragicznie zmarłego Prezydenta Łodzi - Grzegorza Palkę

W roku 2011 laureatem w dziedzinie ogólnopaństwowej została Elżbieta Bieńkowska - Minister Rozwoju Regionalnego, w dziedzinie działalności samorządowej o wymiarze ogólnokrajowym nagrodzono m.in. prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza.

W elitarnym gronie 8 wyróżnionych znalazł się Burmistrz Ustki - Jan Olech. Samorządowiec został doceniony za "skuteczne wykorzystywanie środków unijnych na rzecz zwiększenia atrakcyjności miasta oraz współdziałanie z samorządami Środkowego Wybrzeża w ramach Słowińskiej Grupy Rybackiej".

Burmistrz Olech, dziękując za wyróżnienie, w swoim wystąpieniu powiedział:

- Ogromnie się cieszę, że szacowna kapituła doceniła zmiany, jakie w ostatnim czasie zaszły w Ustce, nazywanej przez wielu letnią stolicą Polski. Pragnę zapewnić, że wyróżnienia jest dla mnie nie tylko docenieniem mojego zaangażowania w rozwój samorządności, ale także mobilizacją do dalszej pracy na rzecz obywatelskiej wspólnoty.

Pan Jan Olech został wybrany w 2010r. przez mieszkańców miasta do pełnienia funkcji Burmistrza na kolejną, drugą kadencję. W latach 2002-2006 pełnił funkcję przewodniczącego Rady Miasta Ustka. Obecnie aktywnie pracuje jako wiceprzewodniczący w Komisji Małych Miast, Związku Miast Polskich w zakresie poszerzenia uprawnień jednostek samorządowych i czuwa nad przyjmowaniem korzystnych dla miast i gmin rozwiązań legislacyjnych. Podobnie aktywnie pracuje w Stowarzyszeniu Gmin Uzdrowiskowych RP.

Burmistrz wspiera działalność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, ma liczne zasługi związane z budowaniem społeczeństwa obywatelskiego. W trakcie

uczestniczyć będą poza Ustką także nadmorskie miasta Kappeln (Niemcy), Palanga (Litwa) i Pioniersk (Rosja). Patronat honorowy nad regatami objął Marszałek Województwa Pomorskiego- Mieczysław Struk. Miasto stawia na rozwój gospodarki nadmorskiej opartej na turystyce oraz uzdrowskim statusie Ustki.

kadencji Burmistrza Pana Jana Olecha miasto znacząco zyskało i nadal zyskuje na poprawie standardu infrastruktury miejskiej, w tym turystycznej i uzdrowskiej. Właśnie w tym okresie Ustka pozyskała znaczące środki zewnętrzne, w tym z funduszy UE. Za swoje zasługi Burmistrz Jan Olech został uhonorowany najwyższymi odznaczeniami państwowymi: Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi oraz Medalem „Zasłużony dla Turystyki”, otrzymał także prestiżową statuetkę „Wawrzyna Polskiej Turystyki” uchodzącego w branży za odpowiednik Oscara.

Burmistrz posiada ogromne doświadczenie w sprawnym zarządzaniu majątkiem i finansami publicznymi (wcześniej był wiele lat m.in. Komendantem Centralnego Poligonu Sił Powietrznych w Ustce). Burmistrz konsekwentnie realizuje od lat program rewitalizacji starej części Miasta, polegający na przywróceniu przedwojennym, rybackim chatom historycznego wyglądu. Na swoim koncie ma wiele innych zakończonych sukcesem działań, w tym inwestycyjnych jak np. modernizacja ulic prowadzących do portu, w tym objętych wpisem do historycznego układu zabytkowego, budowa Parku Uzdrawiskowego w Ustce i inne. Urząd Miasta Kierowany przez Burmistrza wdrożył w 2011r. system zarządzania jakością i otrzymał certyfikat PN:EN ISO 9001:2009.

Miasto współpracuje z miastami partnerskimi z kilku krajów Europy. W 2012r. organizowane są w Ustce - Pierwsze Bałtyckie Regaty Miast Partnerskich, w których

Nagrody dla gmin uzdrowiskowych w plebiscycie Top Inwestycje Komunalne 2012

Podczas IV Europejskiego Kongresu Gospodarczego wręczono nagrody w plebiscycie Top Inwestycje Komunalne 212 roku.

W gronie dziesięciu najciekawszych Top Inwestycji Komunalnych 2012 znalazły się aż dwa projekty realizowane w gminach członkowskich Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP: - **Budowa promenady spacerowej w Szczawnicy oraz Budowa przystani jachtowej w Sopocie**. Dla zobrazowania skali wielkości tej nagrody trzeba dodać, że wśród nagrodzonych znalazły się takie przedsięwzięcia jak: 1. Czysta energia w Dolinie Zielawy, 2. Hala Stulecia we Wrocławiu 3. Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, 4. Przebudowa układu komunikacyjnego Jaworzna, 5. Lamusownia w Krakowie, 6. Stadion PGE Arena w Gdańsku, 7. Gospodarcza Brama Śląska - I etap (Sosnowiec), oraz 8. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Opola.

Nagrody zostały wręczone podczas pierwszego dnia Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Katowicach 14 maja br. Top Inwestycje Komunalne 2012 to inicjatywa organizatora Europejskiego Kongresu

Gospodarczego oraz redakcji Portalusamrazdowego.pl, mająca na celu wskazanie wśród inwestycji komunalnych z całego kraju najlepszych praktyk i sukcesów osiągniętych dzięki prorozwojowym decyzjom korzystnym dla regionu, gospodarki i mieszkańców. Oceny nadesłanych przez samorządy i spółki komunalne projektów dokonała Rada Konsultacyjna, złożona z doświadczonych samorządowców, ekonomistów i ekspertów. Główne kryteria ocen, to efekt prorozwojowy inwestycji, a ponadto: rozmach inwestycji w odniesieniu do budżetu i możliwości samorządu, walory estetyczne, funkcjonalność, nowatorstwo, współpraca z lokalną społecznością na etapie projektowania inwestycji, montaż finansowy i aktywne gospodarowanie.

Europejski Kongres Gospodarczy to największe spotkanie biznesowe w Europie Centralnej, miejsce debaty najważniejszych postaci europejskiej sceny politycznej, naukowej i biznesowej. IV edycja Europejskiego Kongresu Gospodarczego obejmuje 100 sesji tematycznych, którym towarzyszą liczne spotkania, debaty i imprezy towarzyszące i w której uczestniczy około 6 tys. osób.

Przystań jachtowa w Sopocie

Promenada w Szczawnicy

Sękowa

Prezentacja gminy uzdrowiskowej

Gmina Sękowa położona jest w zachodniej części Beskidu Niskiego, w paśmie Magurskim pomiędzy dolinami rzek Ropy i Wisłoki. Na południu gmina graniczy ze Słowacją, na północy z Gorlicami. Uzdrowisko Wapienne położone jest w kotlinie, w sercu Grupy Magurskiej Beskidu Niskiego u stóp Magury Wątkowskiej (847 m. n.p.m.), w odległości 14 km od Gorlic.

Historia miejscowości sięga 1546 r. kiedy król Zygmunt Stary nadał Michałowi, synowi sołtysa z Męciny prawo do lokacji wsi na prawie wołoskim. Wapienne jako wieś królewska należało do wyposażenia starostwa bieckiego, później przeszło w ręce Lubomirskich. Głównym zajęciem mieszkańców było pasterstwo, a owce i woły wypasano na bezleśnych wówczas grzbietach górskich. Łemkowie trudnili się także kamieniarstwem i wyrabiali kamienie do żaren, krzyże oraz płyty posadzkowe.

W II poł. XIX w. na terenie wsi rozpoczęto eksploatację ropy naftowej. Największym skarbem miejscowości były jednak znajdujące się tu wody mineralne, znane już w XVII stuleciu. Rozkwit Wapiennego przypada na

pierwszą poł. XIX w., kiedy powstał tu kurort leczniczy, zwany przez okres zaborów „Schwedelbad”.

W latach 1812-15 po trudach kampanii moskiewskiej leczyli się tutaj żołnierze napoleońscy. W 1848 r. zakład zdrojowy posiadał 3 wille i łazienki o 50 wannach. Funkcjonowanie uzdrowiska zakłóciły pożary w 1878 i 1894 r., jednakże po odbudowie w latach 1904-06 spalonych obiektów Wapienne znowu zaczęło przyciągać kuracjuszy.

Prowadzone od XIX w. przez rodzinę Witków, a następnie od 1901 r. przez Bubników zakłady ponownie ucierpiały w czasie I wojny światowej. Pamiątką po tych wydarzeniach jest znajdujący się niemal w samym centrum wsi cmentarz wojenny nr 83 projektu Hansa Mayra, gdzie pochowano 38 Rosjan.

Kolejna odbudowa uzdrowiska miała miejsce w latach 1920-24. Kąpieli zażywało wówczas aż 100 osób dziennie. W latach międzywojennych skromnie urządzone i tanie uzdrowisko dostępne było niemal dla wszystkich, o czym świadczą pobyty w nim miejscowych chłopów i mieszkańców okolicznych miasteczek.

Po zniszczeniach z okresu II wojny światowej Wapienne częściowo podniosło się dopiero w 1948r. W 1955r. tereny uzdrowiska przejęto i zaadaptowano na ośrodek kolonijno-wypoczynkowy. Wtedy też odbudowano budynek łazienek. W latach 60-ych powstał tu zakład leczniczy, a uzdrowisko miało do dyspozycji osiem kabin do kąpiei mineralnych i trzy do kąpiei borowinowych. Wtedy także odbudowano pensjonat, zbudowano zaplecze gastronomiczne i wzniesiono ok. 50 domków kempingowych.

W 1973r. do użytku oddano basen kąpielowy. Od 1979r. w uzdrowisku organizowane były sanatorczne 24-dniowe stacjonarne turnusy sanatoryjne.

Obecnie Wapienne, dzięki korzystnemu podgórskiemu klimatowi, sprzyjającemu leczeniu i wspaniałym wodom leczniczym, jest jednym z bardziej atrakcyjnych kurortów leczniczych południowej Polski.

Uzdrowisko posiada własne złoża wód mineralnych siarkowo-wodorowych (źródła Kamila, Marta i Zuzanna) oraz odwiert wód mineralnych. Podstawowy profil leczniczy to leczenie chorób reumatyczno- gośćcowym, uzupełniający- choroby układu oddechowego i skóry. Podstawą leczenia są kąpiele mineralne siarkowe i okłady borowinowe.

Tuż nad granicą uzdrowiska przebiega granica Magurskiego Parku Narodowego. Na stokach Magury Wątkowskiej znajduje się rezerwat Kornuty z oryginalnymi piaszczystymi skałkami dochodzącymi do 25 m wysokości, a ciekawostką jest występujący tu bardzo rzadki motyl niepylak mnemoszyna. Zbocza Magury Małastowskiej świetnie nadają się do uprawiania sportów zimowych, na nartach można również zjeżdżać po łagodniejszych stokach w Wapiennem.

Oryginalne w Wapiennem są dwa przydrożne krzyże tacińskie z piaszkowca, wykonane w latach 1867-1868 przez Mateja Cyrkoltę, ludowego artystę z Bartnego. Na terenie gminy zachowało się wiele zabytków sztuki sakralnej, a charakterystycznym elementem krajobrazu jest kilkanaście cerkwi temkowskich - arcydzieł sztuki budowlanej, z kopułami, potrójnymi krzyżami oraz malarstwem ikonowym wewnątrz. Za działania konserwatorskie organizacja Europa Nostra z siedzibą w Hadze uhonorowała w 1994r. prestiżowymi medalami dwa obiekty z parafii Sękowa: drewniany kościół świętych Filipa i Jakuba z ok. 1520r. w Sękowej (chętnie niegdyś rysowany przez Stanisława Wyspiańskiego, Józefa Mehoffera i Włodzimierza Tetmajera) oraz drewnianą cerkiew greckokatolicką Opieki

Bogurodzicy z 1653r. w Owczarach. Warto zobaczyć także neogotycki kościół parafialny św. Józefa w Sękowej, zbudowany w 1885r. z fundacji Józefy Szymonowiczowej, właścicielki tutejszych dóbr.

W pejzaż gminy wpisały się 24 cmentarze wojenne z czasu „operacji gorlickiej” - jednej z najcięższych bitew I wojny światowej. Dowództwo armii austro-węgierskiej podjęło szeroką akcję budowy 401 nekropolii zrealizowanych m.in. przez Dušana Jurkoviča i Hansa Mayra. Do najbardziej znanych i najpiękniejszych w Beskidzie Niskim należy cmentarz nr 60 na Przełęczu Małastowskiej.

Nieopodal cmentarza nr 64 w Bartnem stoi „krzyż talerhofski” z 1933r. poświęcony męczeństwu Łemków, którzy w pierwszych dniach wojny światowej osadzeni zostali w obozie Thalerhof koło Grazu.

Rozsiane pośród gór miejscowości w Gminie Sękowa, stanowią znakomite miejsce dla ludzi pragnących ciszy i spokoju. Wypoczynkowi tutaj sprzyja bogata kultura Łemków i Pogórzan znajdujących swoje odbicie w ręcznie wytwarzanych przedmiotach, w kulturze ludowej, gościnności miejscowej ludności.

W krajobraz Sękowej wpisane zostały pamiątki historii m.in. stare zagrody, przydrożne krzyże i kapliczki, dzięki którym

budowane przez mieszkańców, wierzących, że uchronią przed złem.

Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy są również piękne drewniane cerkwie, prawdziwe dzieła sztuki budowlanej z charakterystycznymi kopułami i potrójnymi krzyżami oraz malarstwem ikonowym wewnątrz. W cerkwi greko-katolickiej w Bartnem znajduje się obecnie Muzeum Sztuki Cerkiewnej.

W Sękowej można podziwiać również piękne lasy, które stanowią część Puszczy Karpackiej, na leśnych ścieżkach spotkać można dzikie zwierzęta, które mają tu swoją ostoję, skosztować dzikich jagód i pamiętać ten niezapomniany smak. Przez cały region ciągną się liczące dziesiątki kilometrów szlaki turystyczne piesze, ukształtowanie terenu pozwala także na wycieczki rowerowe i konne po wyznaczonych trasach prowadzonych przez najpiękniejsze i najciekawsze zakątki. Na trasach nie brak również schronisk oferujących noclegi z charakterystycznym dla regionu wyżywieniem. Wiele gospodarstw agroturystycznych w swoich ofertach prezentuje wymarzone warunki do wypoczynku.

Teren gminy stał się w XVIII wieku kolebką przemysłu naftowego. Geologią tego zakątka interesował się ks. Stanisław Staszic. Już w 1791r. na tzw. Pustym Polu w Sękowej

Szlak Radocyna-Konieczna

powstały pierwsze studnie ropne, a od 1852r. pracował w Siarach pierwszy na świecie szyb naftowy. W Siarach również osiadł przemysłowiec naftowy, milioner i polityk PSL - Piast Senator Władysław Długosz, który pozostawił po sobie wspaniały secesyjny pałac. Wewnątrz znajdują się piękne pokoje o eklektycznym charakterze. W pobliskim parku można zobaczyć interesującą pergolę, powstałą w 1920r., przyozdobioną licznymi rzeźbami opartymi na wzorcach antycznych. Kolumny i wazony zdobiące parkowe alejki pokryte zostały wypukłymi reliefami ze scenami rodzajowymi, postaciami antycznymi oraz motywami roślinnymi.

W Sękowej powstał Skansen Przemysłu Naftowego, który przedstawia proces technologiczny wydobywania, oczyszczania i transportu wydobywanej ropy naftowej. Ekspozycja ta jest częścią Karpackiego Traktu Naftowego promującego Karpacko - Galicyjski Szlak Naftowy jako produkt turystyczny o znaczeniu światowym. Po dziś dzień szczególnie w Sękowej, Siarach i Ropicy Górnej łatwo można natknąć się na stare szyby naftowe i urządzenia wiertnicze, pamiątki po "gorączce naftowej" sprzed 150 lat.

Na zboczach Magury Małastowskiej, wśród lasów, w swoistym mikroklimacie istnieją wyciągi narciarskie, wzbogacone o aparaturę sztucznego zaśniewania. Do stacji na Magurze dołączyła malownicza wieś Małastów, gdzie uruchomiony jest nieduży wyciąg narciarski na stosunkowo łatwej trasie, przystępnej dla początkujących i średnio zaawansowanych amatorów białego szaleństwa. W samej Sękowej powstał też wyciąg narciarski, który cieszy się dużym powodzeniem zwłaszcza wśród dzieci, które dopiero zaczynają stawiać pierwsze kroki na nartach.

Wędrując po ziemi Sękowskiej można podziwiać piękną, górska i dziką przyrodę oraz wspaniałe drewniane kościoły, cerkwie, przydrożne kapliczki. Będąc w Sękowej nie można się nudzić dzięki odbywającym się regularnie wydarzeniom kulturalnym, niezapomnianej atmosferze oraz gościnności ludzi miejscowych. Zapach wypalanej żywicy, stukot młotków rzemieślników pokazujących jak z drewna zrobić przedmioty użytkowe wszystko to tworzy niepowtarzalną mozaikę doznań charakterystyczną i niespotykaną gdzie indziej.

Wieliczka

Prezentacja gminy uzdrowiskowej

Wieliczka, blisko 50 - tysięczna gmina położona w malowniczej kotlinie, nieopodal Krakowa, znana wszystkim z zabytkowej Kopalni Soli, staje się obecnie jednym z najbardziej rozwijających się miast w Małopolsce. Bliskie sąsiedztwo głównych węzłów komunikacyjnych, budowa nowej autostrady oraz piękne zabytki przyciągają do solnego miasta nowych mieszkańców i liczne grono turystów.

Historia Wieliczki sięga czasów średniowiecza i jest ściśle związana z najstarszym na ziemiach polskich przedsiębiorstwem solnym. Przez całe stulecia Magnum Sal była źródłem bogactwa kraju i materialnym fundamentem kultury - dzisiaj jest najchętniej odwiedzanym polskim obiektem turystycznym. Według legendy, to dzięki Kindze, świętej patronce górników solnych, żonie Bolesława Wstydliwego, Wieliczka zawdzięcza odkrycie pokładów soli.

Królewskie Górnicze Wolne Miasto Wieliczka wraz z unikatową kopalnią soli oraz podziemnym uzdrowiskiem niezmiennie wprowadza w zachwyt gości z Polski i zagranicy. Stolica „białego złota” zachwyca

zarówno majestatem podziemnego królestwa soli, jak również pięknem średniowiecznego miasta z charakterystycznymi szczytami górniczymi wpisanymi w jego krajobraz.

Dzisiaj twórczość i artyzm wielu pokoleń mieszkańców Wieliczki i okolic podziwia cały świat. Przybywają, by poczuć magię podziemnego królestwa soli z labiryntem korytarzy, komór, jezior, wzbogaconych solnymi rzeźbami i innymi elementami pracy górników. W samym mieście ich uwagę zwraca odnowiony Rynek Górny, Zamek Żupny - niegdyś siedziba władz salinarnych, polichromia Włodzimierza Tetmajera w modrzewiowym kościółku św. Sebastiana czy też mistrzostwo gotyckiej sztuki złotniczej - monstrancja w krypcie kościoła parafialnego św. Klemensa.

Wieliczka to miasto odpoczynku i rekreacji, pełne zieleni i blasku. Liczne parki, skwery wzbogacone różnobarwnymi fontannami zachęcają do spacerów i zabawy. Dodatkowo w letnie wakacyjne wieczory w pięknych plenerach Wieliczki odbywają się liczne koncerty muzyki operowej, operetkowej, filmowej, kabaretowej a także

występy muzyczno-taneczne w rytmach z różnych stron świata: irlandzkich, romskich, hiszpańskich czy rosyjskich. A wszystko to za sprawą wakacyjnego Summer Music Festival - który na stałe wpisał się w kalendarz imprez kulturalnych solnego miasta. Dopełnieniem koncertowego lata w Wieliczce są dni miasta - tzw. Dni Świętej Kingi, obchodzone uroczyście 24 lipca w dzień patronki solnych górników.

Do cyklicznych wydarzeń należą: Festiwal Muzyki Dawnej, Koncerty Strausowskie, Koncerty Noworoczne i Barbórkowe, organizowany co roku podziemny Międzynarodowy Turniej Tańca Towarzystwa SALTUP, czy też ogólnopolski rajd samochodowy poświęcony pamięci dwóch znakomitych rajdowców J. Kuliga i M. Bublewicza. Przez Wieliczkę biegnie też trasa Międzynarodowego Wyścigu Kolarskiego Tour de Pologne. Gmina Wieliczka szczyci się również bogatym nurtem amatorskiego ruchu artystycznego, w ramach którego działają cztery chóry „Lutania”, „Camerata”, „Ziarenko”, Chór im. Jana Pawła II, zespoły regionalne: „Mietniowiacy”,

„Raciborsko”, „Sułkowanie” oraz orkiestry dęte z Podstolic, Byszyc i Kopalni Soli.

W 2011 roku zostało oddane do użytku nowoczesne Centrum Edukacyjno-Rekreacyjne „Solne Miasto” z basenem i salą widowiskową- sportową przeznaczoną dla tysiąca osób. „Solne Miasto” jest dziś animatorem licznych imprez sportowo-kulturalnych oraz centrum edukacyjno-konferencyjnym, gdzie można także skorzystać z basenu, sauny, jacuzzi, siłowni. Nowoczesne Centrum pozwala, by w komfortowych warunkach i miłej atmosferze rozwijać sportowe pasje i aktywnie spędzać wolny czas.

W minionym roku zakończył się też program kompleksowej rewitalizacji miasta z przebudową zabytkowego rynku oraz rewitalizacją zieleni miejskiej. Rynek Górny, pochodzący z 1290 roku, z bogatą historią, pełni obecnie rolę Salonu Miasta. W historycznym centrum Wieliczki stale poprawiana jest estetyka krajobrazu, odnawiane są zabytkowe kamienice i kapliczki. Atrakcyjne i historyczne miejsca, z nowym obliczem, stanowią bogatą ofertę dla turystów przybywających z całego świata.

Projekt „Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrowiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy”

PROGRAM
REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Małopolska

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP od 1 stycznia 2011r. realizuje projekt: „Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrowiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy”. Projekt współfinansowany jest przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego za pośrednictwem Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Partnerami zagranicznymi projektu są: Europejski Związek Uzdrowisk z Brukseli, Miasto Bardejów - Słowacja, Stowarzyszenie Polskich Techników i Inżynierów z Wiednia. Partnerami krajowymi jest osiem małopolskich gmin uzdrowiskowych: Kraków- Swoszowice, Krynica-Zdrój, Muszyna, Piwniczna-Zdrój, Rabka-Zdrój, Sękowa, Szczawnica i Uście Gorlickie.

Założonym celem bezpośrednim projektu było nawiązanie ścisłej współpracy z Europejskim Związkiem Uzdrowisk i pozostałymi partnerami projektu, docelowo uzyskanie statutu Członka w EZU. Użyto w tym miejscu słowa „było” ponieważ z początkiem 2012 roku SGU RP odnowiło członkostwo w Europejskim Związku Uzdrowisk. Dodatkowym celem

projektu jest promocja małopolskiego produktu turystyczno-uzdrowiskowego w Europie i cel ten jest realizowany w dalszym ciągu.

Projekt będzie kontynuowany po jego zakończeniu. W wyniku realizacji projektu współpraca wszystkich partnerów zaangażowanych w jego realizację uzyska trwałą i ugruntowany charakter i będzie dalej kontynuowana i rozwijana na kilku szczeblach:

- **międzynarodowym** - jako współpraca w ramach sieci Europejskiego Związku Uzdrowisk poprzez trwałą obecność Polski w strukturach EZU,
- **międzyregionalnym** - w ramach współpracy z partnerami z innych regionów i przedsiębiorstw uzdrowiskowych,
- **regionalnym** - jako zacieśnienie współpracy miejscowości uzdrowiskowych z samorządem regionalnym, a także gmin uzdrowiskowych pomiędzy sobą w celu wspólnego rozwijania i promocji małopolskiego produktu uzdrowiskowego,
- **lokalnym** - jako lepsza współpraca samorządów gmin uzdrowiskowych z gestorami bazy turystyczno-uzdrowiskowej, a także operatorów tej bazy pomiędzy sobą.

Projekt zbudowany został z kilku wzajemnie wynikających z siebie elementów na które składają się:

1. wizyty studyjne w celu zapoznania się z przykładami tzw. najlepszych praktyk. Zaplanowane zostały 4 wyjazdy studyjne różnicowane tematycznie:

- **Wizyta pierwsza - odbyta** w terminie od 26 czerwca do 02 lipca 2011r. W wyjeździe uczestniczyli przedstawiciele kadry zarządzającej samorządów oraz przedsiębiorstw uzdrowiskowych i turystycznych. Celem wyjazdu było zapoznanie się z różnymi modelami rozwoju miejscowości uzdrowiskowych oraz nowoczesnymi metodami zarządzania i kreowania innowacyjnych produktów turystycznych w uzdrowiskach.
- **Wizyta druga - zrealizowana w terminie** od 25 września do 01 października 2011r. W wyjeździe uczestniczyły osoby odpowiedzialne za marketing i promocję w samorządach oraz przedsiębiorstwach uzdrowiskowych, przedstawiciele lokalnych organizacji turystycznych, osoby odpowiedzialne za kontraktowanie usług

medycznych i pozyskiwanie nowych rynków dla usług uzdrowiskowych.

Celem wyjazdu było zapoznanie się z metodami kreowania nowych, kompleksowych produktów i usług turystyczno-uzdrowiskowych oraz metod ich skutecznej promocji, ukazanie korzyści płynących ze współpracy w sieciach (na różnych poziomach współpracy), a także zapoznanie się z metodami kontraktowania usług sanatoryjnych w innych krajach, niż wynika to z lokalizacji uzdrowiska oraz nawiązanie bezpośrednich kontaktów z europejskimi kasami chorych w celu zawarcia nowych kontraktów.

- **Wizyta trzecia - miała miejsce od 22-28 kwietnia 2012r.** Uczestnikami wyjazdu były osoby odpowiedzialne z zagadnienia związane z ochroną środowiska w samorządach, zakładach komunalnych oraz dużych obiektach sanatoryjnych, a także lokalne środowiska ekologiczne. Założeniem wyjazdu było zapoznanie decydentów z gmin uzdrowiskowych z modelowymi rozwiązaniami w zakresie ochrony powietrza i wody, rozwiązywaniu

problemów gospodarki odpadami, szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także budowaniu konsensusu ze środowiskami ekologicznymi, które doprowadzą do wypracowania zasad zrównoważonego rozwoju miejscowości uzdrowiskowych w Małopolsce.

- **Wizyta czwarta - planowana w terminie 05-11 sierpnia 2012r.** Wyjazd zostanie przygotowany tematycznie dla osób odpowiedzialnych za zagadnienia związane z planowaniem przestrzennym oraz projektowaniem na terenach miejscowości uzdrowiskowych.

Głównym celem wyjazdu jest zapoznanie decydentów z gmin uzdrowiskowych oraz inwestorów z modelowymi rozwiązaniami w zakresie projektowania w miejscowościach uzdrowiskowych, lokowania w nich obiektów nowoczesnych przy jednoczesnym utrzymywaniu tożsamości miejsca (szczególnie dotyczy to miejscowości o charakterze historycznym). Szczególny nacisk położony zostanie także na zapoznanie uczestników z najnowszymi rozwiązaniami w zakresie projektowania

przestrzeni publicznych służących funkcji turystyczno-uzdrowiskowej.

Dzięki udziałowi w wyjazdach studialnych, spotkaniach i szkoleniach podsumowujących wyjazdy studyjne przedstawiciele gmin małopolskich mogli zobaczyć i dowiedzieć się jak wyglądają i funkcjonują czeskie, niemieckie, austriackie, węgierskie i słowackie renomowane kurorty, wyciągnąć wnioski z informacji uzyskanych w trakcie spotkań oraz skonfrontować własną ofertę z ofertą uzdrowiskowo-turystyczną słynnych uzdrowisk europejskich. W trakcie kolejnego wyjazdu studyjnego przedstawiciele uzdrowisk małopolskich na podstawie obserwacji poczynionych w trakcie wyjazdu zauważyli, że rozwój i promocja produktów uzdrowiskowych i turystycznych powinny odbywać się we współpracy miejscowości uzdrowiskowych z samorządami lokalnymi, a także gmin uzdrowiskowych pomiędzy sobą. W zakresie tematyki ekologicznej i odnawialnych źródeł energii decydenci z gmin uzdrowiskowych mieli okazję zapoznać się z modelowymi rozwiązaniami w zakresie ochrony środowiska, powietrza

i wody, innowacyjnymi rozwiązaniami w zakresie gospodarki odpadami, szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także sposobami budowania konsensusu ze środowiskami ekologicznymi w poszczególnych krajach.

2. szkolenia tematyczne będące następstwem i podsumowaniem każdej z wizyt studialnych. Do tej pory odbyło 2 szkolenia podsumowujące wyjazdy studialne: 30 sierpnia 2011r. w Rabce-Zdroju oraz 08 marca 2012r. w Krynicy-Zdroju. Kolejne szkolenia zaplanowano w Uzdrowisku Wysowa i Uzdrowisku Żegiestów-Zdrój. Szkolenia służą przekazaniu wiedzy i obserwacji wyniesionych z wizyt studialnych szerszemu gronu zainteresowanych odbiorców w Małopolsce.

3. konferencje i seminaria międzynarodowe, umożliwiając szerszą promocję małopolskich uzdrowisk w Europie, z drugiej dostarczając nowej wiedzy w oparciu o wygłaszane referaty i prowadzone dyskusje.

W dniach 7-9 września 2011r. w Muszynie organizowane zostało **V Forum Regionów**, będące integralną częścią

odbywającego się już po raz dwudziesty pierwszy Forum Ekonomicznego w Krynicy-Zdroju. W programie Forum przewidziano trzy ścieżki tematyczne dotyczące: finansów samorządów, rozwoju regionalnego oraz współpracy międzyregionalnej. W trakcie Forum zorganizowany został m.in. panel: „**Turystyka po zdrowie - uzdrowiska w nowej odsłonie**”.

Poświęcenie obrad V Forum Regionów problematyce uzdrowiskowej pozwoliło uczestnikom tego spotkania na wypracowanie wspólnych stanowisk i rozwiązań w wielu ważnych dla rozwoju regionalnego kwestiach, a także zacieśnienie i ugruntowanie współpracy w ramach międzynarodowych sieci współpracy.

W dniach 17-19 czerwca 2012 r. w trakcie XXI Kongresu Uzdrowisk Polskich zaplanowano wystąpienia prelegentów na tematy dot. współpracy polskich uzdrowisk w europejskich sieciach współpracy, tworzeniu wspólnie nowoczesnego produktu uzdrowiskowego wraz z rozwijaniem wzajemnie się uzupełniających sposobów promocji tego produktu.

Poza dyskusją merytoryczną, która przyczyni się do wypracowania nowych rozwiązań na terenie Polski, spotkanie to stanie się możliwością zaprezentowania wyników projektu i pokazania Małopolski jako regionu, który podejmuje innowacyjne rozwiązania w zakresie budowania przewagi konkurencyjnej w obszarze turystyczno-uzdrowiskowym.

4. **działania promocyjne i popularyzujące projekt** - jednym z pierwszych działań było opracowanie i wydanie czterojęzycznego przewodnika po małopolskich uzdrowiskach (język: angielski, niemiecki, rosyjski, polski), tak aby wyposażać uczestników wyjazdów studialnych w materiały promujące małopolskie uzdrowiska i ich ofertę. Folder „**Do uzdrowisk Małopolskich po zdrowie, urodę, kondycję i relaks**” rozdysponowany został wśród małopolskich gmin uzdrowiskowych oraz stanowi istotny element wśród materiałów promocyjnych przekazywanych w trakcie wyjazdów studyjnych i spotkań z przedstawicielami uzdrowisk europejskich.

Dnia 7 września 2011r. na terenie wybranych miast i regionów w Polsce, w pierwszym dniu obrad V Forum Regionów ukazał się insert do dziennika „Rzeczpospolita”- „**Uzdrowiska Małopolskie**”. Dodatek w nakładzie ponad 100 tys. egzemplarzy w całości poświęcony został promocji małopolskich uzdrowisk.

Ostatnim działaniem promocyjnym będzie wydanie publikacji pokongresowej, w której zostaną zaprezentowane materiały związane z budowaniem i funkcjonowaniem sieci współpracy europejskich uzdrowisk.

Działaniem podsumowującym cały projekt i wykorzystującym jego wyniki będzie opracowanie we współpracy z partnerami projektu **Strategii Rozwoju i Promocji Małopolskiego Produktu Uzdrowiskowego**, która wyznaczy w perspektywie kilku najbliższych lat cele i sposoby ich realizacji na poziomie lokalnym i regionalnym zmierzające do uczynienia z turystyki uzdrowiskowej wiodącego produktu turystycznego Małopolski.

Szczawnica atrakcyjna latem i zimą

W jednym z najpiękniejszych zakątków południowej Polski, na pograniczu Pienin i Beskidu Sądeckiego, w malowniczej dolinie Grajcarka, na wysokości 430 - 560 m n.p.m. położone jest liczące 7,5 tysięcy mieszkańców Miasto i Gmina Szczawnica.

Szczawnica zaliczana jest do najstarszych zdrojowisk w grupie karpackiej, gdyż sądząc po nazwie (szczawa - woda kwaśna) o jej wodach mineralnych wiedzano od samego początku. Gmina zajmuje powierzchnię 8789 ha i obejmuje swoim zasięgiem miasto Szczawnicę oraz dwie wsie Szlachtową i Jaworki.

Dzięki specyficznemu mikroklimatowi i obecności źródeł wód mineralnych, miasto wyspecjalizowało się w leczeniu chorób dróg oddechowych, przewodu pokarmowego i dróg moczowych, a także schorzeń narządów ruchu. Uzdrowisko posiada bazę zabiegową m.in. w Inhalatorium, wyposażonym w unikatowe komory pneumatyczne służące do leczenia chorób płuc oraz komory solankowo - celkowe, w których wykonuje się inhalacje skuteczne w leczeniu astmy oskrzelowej.

Uzdrowisko eksploatuje obecnie 10 źródeł wód mineralnych. Wody te to szczawy wodorowęglanowe, sodowe, jodkowe, bromkowe bogate w sole mineralne i liczne mikroelementy. Szczególnie wskazane przy schorzeniach dróg oddechowych, nieżytach żołądka, zaparciach, skazie moczowej, miażdżycy tętnic, z wysokim poziomem cholesterolu, osteoporozie.

Szczawnica kładzie duży nacisk na rozwój sportu, turystyki i wypoczynku zarówno zorganizowanego jak i indywidualnego. Stanowi doskonałą bazę turystyczną przyjmującą jednorazowo kilka tysięcy gości, którym zapewnia noclegi w pokojach o zróżnicowanym standardzie, od apartamentów w hotelach, pensjonatach, pokoi w budynkach sanatoryjnych, willach, ośrodkach wypoczynkowych i domach wczasowych, po miejsca w kwaterach prywatnych, schroniskach i polach namiotowych. Oferuje też różnorodne możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu. Góry pokryte lasami o bogatej florze i faunie przyciągają amatorów pieszych wędrówek. Liczne szlaki turystyczne prowadzą

na najwyższe szczyty Pienin i Gorców oraz do rezerwatów przyrody: Wąwozu Homole, Wysokich Skalek, a także do jednego z najpiękniejszych obfitujących w malownicze skałki i progi skalne, tworzące przełomy i wodospady - rezerwatu Białej Wody. Trasy dostosowane są do możliwości fizycznych przeciętnego turysty.

W samym centrum Szczawnicy można skorzystać z czteroosobowej kolejki krzesełkowej, prowadzącej na Palenicę, skąd rozpościera się wspaniały widok na panoramę Tatr, Pienin, Beskidu Sądeckiego i całej Szczawnicy. Obok na sąsiadującej z Palenicą - Szafranówce zbudowano zjeżdżalnię wózkową, atrakcyjną zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych.

Z kolei na północnym stoku „Bukowinek” w odległości zaledwie 350 metrów od centrum Jaworek została oddana do użytku dwuosobowa kolej linowa „Homole”.

Turystów preferujących szybsze sposoby zwiedzania terenu ucieszą przygotowane liczne trasy rowerowe i konne, o różnym stopniu trudności. Na miejscu, w wypożyczalniach sprzętu sportowego

można zaopatrzyć się w rower górski, natomiast w stadninach koni skorzystać z bogatej oferty, organizowanych tam, imprez konnych.

Miłośnicy sportów wodnych, dzięki wartkiemu nurtowi Dunajca, mogą sprawdzić swoje umiejętności, wypożyczając kajak i pokonując tor slalomowy wiodący wzdłuż trasy spływu Dunajca. W górskich rzekach i bystrych potokach zwolennicy wędkarstwa odnajdą wiele miejsc, do których będą chcieli powrócić. Dunajec wraz z dopływami jest największym i najpopularniejszym łowiskiem muchowym w Polsce, a przede wszystkim obszarem występowania prąga potokowego, lipienia i głowacicy. Urozmaicone łowiska, wspaniałe krajobrazy i czyste górskie rzeki przyciągną swym urokiem wszystkich miłośników wędkarstwa.

Pobyt w Szczawnicy to również doskonała okazja do poznania uroków Pienińskiego Parku Narodowego, zwiedzenia pobliskich zamków w Niedzicy i Czorsztynie, podróży statkiem po Jeziorze Czorszyńskim, a także skorzystania z jednej z największych atrakcji

Promenada spacerowa w Szczawnicy

turystyczno-krajobrazowych Pienin, spływu tratwami przełomem Dunajca.

Szczawnica jest atrakcyjna także zimą. Wraz z pierwszymi opadami śniegu przekształca się w centrum sportów zimowych. Na terenie miasta - w centrum, w Jaworkach i pod Durbaszką - znajdują się wyciągi narciarskie oraz trasy zjazdowe zarówno dla początkujących jak i zaawansowanych amatorów białego szaleństwa.

Narciarzy o większych umiejętnościach ucieszy sztucznie śnieżona trasa na stoku Palenicy, posiadająca homologację FIS, na której rozgrywane są zawody alpejskie.

Możliwość pełnej satysfakcji z uprawiania narciarstwa, także i zwolennikom jazdy rekreacyjnej, dostarczy oddana do użytku oświetlona trasa zjazdowa o długości 1800 m - Palenica II.

W Szczawnicy znajdują się liczne wyposażalnie sprzętu narciarskiego i snowboardowego. Na stokach narciarskich swoje usługi oferują fachowi instruktorzy narciarstwa.

Folklor góralski jest w Szczawnicy wciąż żywy i widoczny w gwarze pienińskiej,

strojach ludowych noszonych przez flisaków, dorożkarzy i rodowitych szczawniczaków podczas uroczystości, a także w wyrobach tutejszych rzemieślników i dziełach twórców ludowych. Działają tu zespoły regionalne oraz Pieniński Oddział Związku Podhalan.

Największym świętem lokalnego folkloru, przybliżającym zwyczaje i tradycje góralsko-pasterskie jest organizowane w lipcu przez Miejski Ośrodek Kultury „Lato Pienińskie”.

W Muzeum Pienińskim znajduje się stała ekspozycja etnograficzno-historyczna, poświęcona kulturze górali pienińskich i tradycji zdrojowej.

Przez cały rok w pijalni uzdrowskiej funkcjonuje Galeria Wystaw Pijalni Wód Mineralnych, w której prezentowane są prace wybitnych twórców, z kolei w odrestaurowanym budynku przy Placu Dietla mieści się Muzeum Historii Uzdrowiska gromadzące dokumenty i obiekty muzealne dotyczące powstania i historii szczawnickiego kurortu.

W Jaworkach, kilka kilometrów od centrum Szczawnicy, znajduje się przystań dla

artystów - "Muzyczna Owczarnia". Odbývają się tam koncerty rockowe, bluesowe, jazzowe, country i in., znanych i popularnych wykonawców polskich i zagranicznych, między innymi częste koncerty światowej sławy skrzypka Nigela Kennedy'ego - honorowego obywatela Szczawnicy. Oryginalne wnętrza i niepowtarzalny klimat gromadzą w każdy weekend koneserów dobrej muzyki.

Do podniesienia atrakcyjności Szczawnicy i rozszerzenia oferty turystyczno-wypoczynkowej bez wątpienia przyczyniły się również realizowane w ostatnich latach inwestycje jak: promenada spacerowa wzdłuż prawego brzegu potoku Grajcarek z malowniczymi kładkami łączącymi obydwa brzegi rzeki, a także oryginalny rynek w centrum wsi Jaworki.

Rewitalizacja uzdrowiskowego Parku Dolnego oraz kompleksowa przebudowa Placu Dietla z traktem wzdłuż ulicy Zdrojowej połączona z przebudową pijalni „Magdalena” to kolejne projekty, które przyczynią się do poprawy wizerunku pięknieskiego kurortu.

Dzięki realizowanym inwestycjom, Szczawnica odzyskuje dawny blask stając się nowoczesnym europejskim kurortem świadczącym usługi o najwyższych standardach.

Bogactwo krajobrazów górskich i urok XIX wiecznej architektury zdrojowej, w połączeniu z różnorodnymi możliwościami aktywnego wypoczynku, przyciąga z roku na rok coraz liczniejsze grono miłośników przyrody i naturalnego piękna tujejszych okolic.

Thermaleo Sp. z o.o.

Wody szczawnickie „szczawy” znane są od XIV wieku. Od nich też pochodzi nazwa miejscowości - Szczawnica. Rozgłos o leczniczych właściwościach wód zataczał przez lata coraz szersze kręgi, jednak dopiero w 1810 roku dokonano pierwszej analizy chemicznej źródeł. W połowie XIX wieku Józef Dietl - lekarz i propagator polskich uzdrowisk określił kierunki rozwoju szczawnickiego zdrojowiska. Powstały wówczas nowe domy zdrojowe oraz odkryto kolejne lecznicze źródła. W 1909 roku Szczawnica przechodzi w ręce Adama Stadnickiego. Jego działania doprowadziły do dynamicznego rozwoju Uzdrowiska. Wyremontowano, w większości, domy zdrojowe, poszerzono Park Górny o tereny Połonin, wybudowano Inhalatorium z jedy-nymi wówczas w Polsce komorami pneu-matycznymi. Zbudowano także komfortową Willę „Pod Modrzewiami”. W 1948 roku władze PRL upaństwowiły Uzdrowi-sko. W 1956 roku powołano Państwowe Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Szczawni-ca a lecznictwo sanatoryjne w Szczawni-cy ukierunkowano głównie na terapię

chorób zawodowych górników i hutników. W roku 2005 rząd polski zwrócił Uzdrowi-sko potomkom przedwojennych właścicie-li: Rodzinie Mańkowskich. Powstała Spółka Uzdrowisko Szczawnica S.A. której głów-nym akcjonariuszem jest spółka Thermo-leo Sp. z o.o. Od tego momentu rozpoczął się proces systematycznego przywraca-nia kurortowi dawnej świetności. Powsta-ły stylowe a zarazem nowoczesne obiekty: pięciogwiazdkowy "Modrzewie Park Hotel" i Muzeum Uzdrowiska. Odbudowany zo-stał także Dworek Gościnny, niegdysiejszy pieniński salon i centrum życia kultural-nego. Odtworzono także, między innymi, „Dom nad zdrojami” mieszczący: pijalnię szczawnickich wód mineralnych i galerię wystaw artystycznych. Powstała kawiarnia "Helenka" i dwie wille "Holenderka" oraz "Szwajcarka".

Obecnie, w Pijalni Wód Mineralnych, do dyspozycji gości są szczawy: wodoro-węglanowe, sodowe, jodkowe i bromkowe bogate w sole mineralne oraz liczne mikro-elementy. W Sanatoriach Uzdrowiskowych i centrach rehabilitacyjno- zabiegowych

Pijalnia wód mineralnych

Wnętrze Pijalni wód mineralnych

Hol Główny Dworku Gościnnego

Biblioteka w Dworku Gościnnym

wykonywane są 42 rodzaje zabiegów z zakresu: hydroterapii, inhalacji (wyjątkowo skuteczne inhalacje celkowe), fizyioterapii, kinezyterapii oraz kuracji pitnej. Uzdrowisko specjalizuje się w leczeniu chorób dróg oddechowych, w tym przewlekłych stanów zapalnych nosa i gardła, schorzeń aparatu głosowego; schorzeń alergicznych dróg oddechowych, astmy oskrzelowej; schorzeń układu ruchu tj. chorób zwyrodnieniowych stawów i kręgosłupa a także chorób reumatycznych i reumatoidalnego zapalenia stawów. Na gości i kuracjuszy odwiedzających Uzdrowisko czeka również bogata baza noclegowa, do komfortowych pięciogwiazdkowych hoteli po urokliwe wille i rodzinne pensjonaty.

XXI Kongres Uzdrowisk Polskich

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP, Unia Uzdrowisk Polskich oraz Izba Gospodarcza „Uzdrowiska Polskie” serdecznie zapraszają do wzięcia udziału w organizowanym w Szczawnicy w dniach 17-19 czerwca 2012 r. - XXI Kongresie Uzdrowisk Polskich. Temat przewodni tegorocznego kongresu to próba odpowiedzi na pytanie: „W którym miejscu są dziś polskie uzdrowiska; - kto odpowiedzialnie odpowie na to pytanie?”

Odpowiedź na hasło przewodnie Kongresu ma bardzo duże znaczenie w sytuacji, kiedy podejmuje się próbę wprowadzenia pełnej odpłatności za leczenie uzdrowiskowe.

Mamy nadzieję, że nasza obecność na Kongresie i stosowne solidarne stanowisko w tym temacie skutecznie odwiodą decydentów od tego zamiaru.

Tegoroczny Kongres Uzdrowisk Polskich będzie miał charakter międzynarodowy w związku z realizacją przez SGU RP projektu „Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrowiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy” w ramach

Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Podczas obrad kongresowych poruszone zostaną tematy związane m.in. z nowymi perspektywami finansowania polskich uzdrowisk, miejscem polskich uzdrowisk w europejskich sieciach współpracy, tworzeniem wspólnego, nowoczesnego produktu uzdrowiskowego wraz z rozwijaniem wzajemnie się uzupełniających sposobów promocji tego produktu na arenie międzynarodowej.

Starannie dobrane referaty i wystąpienia, uznani w kraju i na świecie prelegenci, - to wszystko pozwoli uczestnikom zaczerpnąć najbardziej aktualnych informacji i zapoznać z najnowszymi trendami rozwoju uzdrowisk oraz wzbudzić twórczy niepokój pozwalający na wypracowanie nowego programu działania na najbliższe lata.

Udział w spotkaniach i obradach kongresowych potwierdzili prelegenci z Portugalii, Słowacji, Węgier i Ukrainy.

Obradom Kongresu będzie towarzyszyć wystawa urządzeń i sprzętu rehabilitacyjnego, prezentacja wód leczniczych

NIEDZIELA, 17 CZERWIEC 2012

- 14.00-16.00 **Przyjazdy gości i uczestników Kongresu do miejsc zakwaterowania**
Recepcja Kongresu: Urząd Miasta Szczawnica, ul. Szalaya 103
- 16.00-18.00 **Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Gmin Uzdrowskich RP**
Miejsce obrad Hotel Solar Spa, ul. Zdrojowa 4
Zebranie Członków Stowarzyszenia Unia Uzdrowsk Polskich
Miejsce obrad Hotel Budowlani Spa, ul. Zdrojowa 27
- 17.00-18.00 **Walne Zgromadzenie Członków Izby Gospodarczej „Uzdrowska Polskie”**
Miejsce obrad Hotel Solar Spa, ul. Zdrojowa 4
- 19.00 **Uroczysta kolacja z koncertem jazzowym grupy „New Market Jazz Band”**
Miejsce: „Dworek Gościnny”, ul. Park Górny
/Prosimy o zabranie zaproszeń/
New Market Jazz Band – grająca jazz tradycyjny grupa lekarzy Szpitala Powiatowego w Nowym Targu. W roku 2010 zostali zaproszeni na Festiwal Jazzu Tradycyjnego Złota Tarka w Ilawie, gdzie zdobyli wyróżnienie. Obecnie New Market Jazz Band to jedna z najlepszych grup w Polsce grająca Jazz Tradycyjny.

PONIEDZIAŁEK, 18 CZERWIEC 2012

- 8.00-8.45 **Śniadanie /w miejscu zakwaterowania/**
- 9.00-10.45 **UROCZYSTE OTWARCIE KONGRESU**
Miejsce obrad: Sala konferencyjna w Dworku Gościnnym, Park Górny
● Jan Golba - Prezes Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowskich RP
● Grzegorz Niezgoda – Burmistrz Miasta i Gminy Szczawnica
● Krzysztof Mańkowski – Prezes Thermaleo Sp. z o.o.
- 9.20-9.55 **Koncert dziecięcego Zespołu Pieśni i Tańca „Juhasy”**
Zespół działa od 1987 roku. Występował w wielu miastach Polski i Europy, gdzie skutecznie promował Szczawnicę i rozślawiał tradycje pienińskich gór. Był zapraszany przez C.I.O.F na Światowy Festiwal Folklorystyczny do Luksemburga i Francji. W ramach współpracy partnerskiej z Niemcami, Zespół „Juhasy” brał udział w Koncercie Melodii Świata w Perlebergu Uczestniczył również w Karpackim Festiwalu Dziecięcych Zespołów Regionalnych w Rabce. Zespół w swoim repertuarze prezentuje śpiew, tańce, muzykę i obyczaje górali pienińskich.

PONIEDZIAŁEK, 18 CZERWIEC 2012

- 9.55-10.20 **Wystąpienia zaproszonych gości:**
● Ministrowie,
● Parlamentarzyści,
● Wojewoda Małopolski,
● Marszałek Województwa Małopolskiego,
- 10.20-10.40 **Wręczenie statuetki Asklepiosa**
- 10.40-14.00 **SESJA PLENARNA – SESJA I**
Miejsce obrad: Sala konferencyjna w Dworku Gościnnym, Park Górny
Otwarcie i prowadzenie obrad sesji plenarnej XXI Kongresu Uzdrowsk Polskich
● Jan Golba – Prezes Stowarzyszenia Gmin Uzdrowskich RP
- Wystąpienia przedstawicieli Rządu:**
1. Elżbieta Bieńkowska – Minister Rozwoju Regionalnego, „Możliwości finansowania projektów: turystycznych, uzdrowskich i infrastruktury komunalnej ze środków unijnych w nowej perspektywie finansowej”;
 2. Tomasz Lenkiewicz – Podsekretarz Stanu Ministerstwa Skarbu Państwa „Stan prywatyzacji spółek uzdrowskich Skarbu Państwa oraz zamiary resortu względem nie sprywatyzowanych spółek uzdrowskich Skarbu Państwa”;
 3. Arkadiusz Kosowski – Dyrektor Departamentu ds. Służb Mundurowych NFZ „Planowane zasady finansowania świadczeń lecznictwa uzdrowskiego przez NFZ”;
 4. Katarzyna Siwkowska – Dyrektor Departamentu Ochrony Klimatu NFOSiGW „Perspektywy finansowania kompleksowych projektów z zakresu ochrony środowiska naturalnego oraz OZE”;

Temat: Gospodarcze funkcje uzdrowsk.

Referaty:

1. Tomasz Hurkula – Sekretarz Miasta i Gminy Szczawnica „Wpływ uzdrowska na rozwój regionu”
2. Krzysztof Mańkowski – Prezes Zarządu, Thermaleo Sp. z o.o. „Prywatyzacja i rozwój uzdrowska Szczawnica”
3. Jerzy Szymańczyk – Prezes Stowarzyszenia Unia Uzdrowsk Polskich, Prezes Zarządu Zespołu Uzdrowsk Kłodzkiej S.A. „Prawno-ekonomiczne determinanty ryzyk działalności biznesowej lecznictwa uzdrowskiego”

12.10-12.30

Przerwa kawowa

i mineralnych i kosmetyków wytworzonych w oparciu o naturalne produkty lecznicze.

Zachętą do udziału w Kongresie będzie też zapewne miejsce w którym odbywać się będzie Kongres, bowiem spotkamy się w malowniczym pienińskim uzdrowsku z tradycjami (Szczawnica), posiadającym doskonałą bazę noclegową (Solar Spa, Budowlani, Nawigator) i urokliwe miejsce na obrady (stylowy Dworek Gościnny).

Zapraszamy do uczestnictwa i wzięcia udziału w Kongresie, gdyż będzie to doskonała forma prezentacji przedsięwzięć

związanych z branżą uzdrowską na forum ogólnopolskim i międzynarodowym.

Wszystkie sprawy organizacyjne XXI Kongresu Uzdrowsk Polskich prowadzi w imieniu Organizatorów - Biuro Stowarzyszenia Gmin Uzdrowskich RP w Krynicy.

Dane adresowe:
Stowarzyszenie Gmin Uzdrowskich RP; ul. Czarny Potok 27/24; 330-380 Krynica-Zdrój
Tel. 018 477 74 50, Faks. 018 477 74 51, e-mail: biuro@sgurp.pl

PONIEDZIAŁEK, 18 CZERWIEC 2012		WTOREK, 19 CZERWIEC 2012	
12.30-14.00	SESJA PLENARNA c.d. Prowadzący: ● Wojciech Fulek – V-ce Prezes Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP 4. Waldemar Krupa – Prezes Izby Gospodarczej „Uzdrowiska Polskie”, „Przyszłość lecznictwa uzdrowiskowego” 5. Joao Barbosa – Przedstawiciel Europejskiego Związku Uzdrawisk, Rola i oferta Małopolskich uzdrowisk w europejskich sieciach współpracy” 6. Csilla Mesösi – Przedstawiciel Europejskiego Związku Uzdrawisk, „Marketing w uzdrowiskach Europejskich”	9.00-12.00	Temat: Nowe trendy, szanse i zagrożenia w rozwoju uzdrowisk polskich i uzdrowisk europejskich. 1. dr Janka Zaleskova – Prezes Słowackiego Stowarzyszenia Uzdrawisk, Pozycja polskich uzdrowisk na wspólnym rynku europejskim” 2. Ruslan Kozyr – Burmistrz Uzdrawiska Truskawiec, „Tendencje rozwoju uzdrowisk wschodnioeuropejskich na rynku europejskim” 3. Paweł Szczygiel – Prezes Zarządu „Uzdrowiska Rymanów” S.A. „Innowacje w uzdrowiskach w kontekście analizy profilu ekonomicznego sektora i oceny jego atrakcyjności” 4. Edi Pyrek – konsultant biznesowy, trener, specjalista od kreowania wizerunku, Rola menedżera w kreowaniu nowoczesnego wizerunku uzdrawiska”
13.20-14.15	Konferencja prasowa	10.30-10.50	Przerwa kawowa
14.15-15.15	Przerwa obiadowa w miejscach zakwaterowania uczestników.		
16.00-18.00	Spyhw Flisacki tratwami rzeką Dunajec (Dowóz uczestników na miejsce spływu w godz.15.30-16.00)		5. Paweł Kowalczyk - Prezes Zarządu „Uzdrowiska Rabka” S.A. „Nowoczesne uzdrowisko dziecięce – kierunki rozwoju” 6. dr n. med. Andrzej Walański, „Spa dla dzieci – inne spojrzenie na znany produkt uzdrowiskowy” 7. Marcin Zajackowski –Prezes Zarządu Przedsiębiorstwo Uzdrawiskowe Ciechocinek S.A., „Medical Spa czy Spa w Uzdrawisku”
18.00-18.30	Dowóz uczestników na miejsce „Góralskiego Grillowania”	12.30-14.00	OBRADY PLENARNE XXI KONGRESU c.d. Prowadzenie obrad: ● Jan Golba – Prezes Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP ● Jerzy Szymańczyk- Prezes Stowarzyszenia Unia Uzdrawisk Polskich, ● Waldemar Krupa – Prezes Izby Gospodarczej „Uzdrowiska Polskie” ● podsumowanie Kongresu, ● przyjęcie uchwały XXI Kongresu Uzdrawisk Polskich, ● zakończenie obrad Kongresu.
18.30-23.30	Góralskie Grillowanie Zajazd „Czarda”, ul. Kunie 10, Szczawnica /Kabaret góralski „Truteń”, Grupa Plonetniki/ Kabaret góralski „Truteń” - powstał w 1993 roku. Obecnie najlepszy w Polsce kabaret wiejski -góralski. Ze swoim repertuarem jeżdżą po całym świecie, szczególnie często odwiedzają Polskę Amerykańską. Gwarancja znakomitej zabawy w stylu podhalańskiego mixu. W krzywym zwierciadle zobaczymy satyrę nasze codzienne i przywary. Grupa Plonetniki - to góralski szoł na bazie bogatych tradycji pasterskich i zbójnickich. W programie: napad zbójnicki, pasowanie na zbójnika i jego dziewczynę oraz konkursy i zabawy dla uczestników i gości imprezy.	14.00-15.00	Przerwa obiadowa w miejscach zakwaterowania uczestników.
	WTOREK, 19 CZERWIEC 2012	15.30-17.30	Sztuka „Prawo pierwszej nocy” w Dworcu Gościnnym. Sztuka autorstwa ludowego poety i pisarza Michała Słowika-Dzwona. Sztukę wystawia Teatr Amatorski działający przy Miejskim Ośrodku Kultury. W role bohaterów sztuki wcielił się członek oddziału Związku Podhalań i Zespołu Pieśni i Tańca "Pieniny" z Krościenka. Sztuka opowiada o życiu szczawnickich górali okresu, kiedy powstawało szczawnickie uzdrowisko i nie miały wpływu na ich los mieli hrabiowie. Sam tytuł nawiązuje do starodawnej tradycji, która nie zawsze była akceptowana przez górali, choć byli i nadal są tacy, co się z tego "prawa hrabiowskiego" bardzo szczycili, bo w ich żyłach płynie "błękitna" krew.
8.00-8.45	Śniadanie /w miejscu zakwaterowania/	17.30-17.50	Przerwa kawowa
9.00-12.00	SESJA PLENARNA- SESJA II Miejsce obrad: Sala konferencyjna w „Dworku Gościnnym”, Park Górny Otwarcie i prowadzenie obrad sesji plenarnej II XXI Kongresu Uzdrawisk Polskich Prowadzący: ● Jerzy Szymańczyk- Prezes Stowarzyszenia Unia Uzdrawisk Polskich, ● Waldemar Krupa – Prezes Izby Gospodarczej „Uzdrowiska Polskie”		

XXI KONGRES UZDROWISK POLSKICH

SZCZAWNICA 2012

Specjalizujemy się w

KOLOROWYM DRUKU CYFROWYM

umożliwiającym wydruki w dobrej jakości w przystępnej cenie

Wykonujemy między innymi:

WIZYTÓWKI

PLAKATY

ZAPROSZENIA

ULOTKI

KSIĄŻKI

Współpracujemy z agencjami reklamowymi i innymi drukarniami

www.egraph.pl

33-370 Muszyna, ul. Kościuszki 20

tel. 510 852 282

email: k.broniszewski@gmail.com

NATURALNA
WODA MINERALNA

Kinga Pienińska

Jest w Polsce takie miejsce, które
wszystkich **zachwyca**
– z bujną przyrodą,
przepięknymi widokami. Powietrze i woda
są tu tak krystaliczne, jak nigdzie indziej.
To **Pieniny** – jedno z najczystszych gór Europy.
Stąd pochodzi naturalna woda mineralna
Kinga Pienińska
- najprawdziwsza woda z gór.
Produkt klasy Premium.

www.wodamineralna.pl

Poznajmy się. Jestem Kinga... Kinga Pienińska

Jestem niesłychanie dumna ze swoich stron rodzinnych.

Moje Pieniny są osobliwością przyrodniczą i krajobrazową na skalę europejską. Ich wyjątkowej czystości ekologicznej strzeże od ponad siedemdziesięciu lat Pieniński Park Narodowy. Za największą atrakcję turystyczną uchodzi spływ malowniczym przełomem Dunajca, z niepowtarzalnymi widokami piętrzących się wapiennych szczytów, ale polecam też szlaki prowadzące wąwozami (np. słynnym wąwozem Homole) i potokami, m.in. na Trzy Korony, Sokolicę, Wysokie Skałki, oraz tropienie roślin i zwierząt, których nigdzie poza Pieninami nie spotkacie.

Wielkim skarbem tej ziemi są czyste i zdrowe wody mineralne. Ich wspaniały smak i właściwości ceniono od bardzo dawna. Już w XIX wieku wody były butelkowane i wysyłane m.in. do Lwowa, Wiednia czy Szwajcarii.

Dziś ja reprezentuję Pienińskie wody w Stanach Zjednoczonych.

Wciąż żywa tu legenda mówi, że pienińskie źródła to dar św. Kingi, Pani i Patronki Pienin – węgierskiej królowy, która poślubiła polskiego księcia i pokochała tę krainę.

Moje źródła – położone w otulinie parku narodowego w Pieninach – noszą jej imię.

Zapraszam do siebie.

KINGA PIENIŃSKA

Naturalna

– taką jaką stworzyła natura

Kinga Pienińska

jest naturalną mineralną wodą górską o wyjątkowym smaku, który tworzą zawarte w niej minerały.

Prosto z głębin ziemi, z dala od zanieczyszczeń

Prezentacja sponsorów XXI KUP w Szczawnicy

KGHM I FIZAN jest Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym Aktywów Niepublicznych, skierowanym do KGHM Polska Miedź S.A. Głównym celem inwestycyjnym tego funduszu jest lokowanie aktywów w firmy z sektora ochrony zdrowia, przemysłowego, handlowego oraz szeroko pojętych usług. W aktywach funduszu znajdują się inwestycje w Uzdrowisko Cieplice, Uzdrowisko Polczyn, Zespół Uzdrowisk Kłodzkich, Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa, Medical SPA i Interferie.

Pierwszą transakcją zrealizowaną ze Skarbem Państwa był zakup 90% akcji największego polskiego kompleksu uzdrowskiego - Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A. Wartość przeprowadzonej transakcji zamknęła się kwotą 138,2 mln złotych. Drugą inwestycją był zakup 90% akcji Uzdrowska Polczyn S.A. Wartość transakcji wyniosła 26,4 mln złotych. Trzecim kupionym przez KGHM I FIZAN uzdrowiskiem było Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. (89,71% udziałów w Spółce). Wartość transakcji wyniosła 29,3 mln złotych. Kolejną inwestycją, która trafiła do portfela KGHM I FIZAN jest Uzdrowisko

Świeradów-Czerniawa Sp. z o.o. Za ponad 87% udziałów w Spółce fundusz zapłacił kwotę 21 mln złotych.

Fundusz KGHM I FIZAN kupił poprzez spółkę celową również 66,82% akcji czyli pakiet większościowy INTERFERIE S.A.

Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o.

Cieplice to najstarszy w Polsce, założony w 1281 roku kurort, będący dziś uzdrowską częścią Jeleniej Góry (woj. dolnośląskie). Wdzięk, zacisza oraz klimat szacownego uzdrowiska, położonego u stóp Karkonoszy, w sercu Kotliny Jeleniogórskiej

doceniają przybywający tu liczni kuracjusze. Największy skarbem Cieplic są lecznicze wody termalne, które od ponad 7 wieków przyciągają gości z kraju i zagranicy.
www.uzdrowisko-cieplice.pl

Uzdrowisko Polczyn S.A.

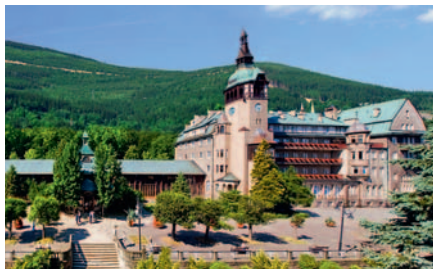

Polczyn - Zdrój to miasto w województwie zachodniopomorskim. Położony jest na dnie kotliny wśród wzgórz morenowych nad rzeką Wogrą na Pojezierzu Drawskim. Okolice miasta są niezwykle ciekawe pod względem krajobrazowym. Miasto leży na obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego, który zajmuje 66 tys. ha Pojezierza Drawskiego. Jednym z największych bogactw Uzdrowiska są własne borowiny. W Polczynie - Zdroju przemysł nigdy nie znalazł sprzyjających warunków rozwoju. W mieście zlokalizowanych zostało parę zakładów o znaczeniu regionalnym, stopniowo traciły jednak one swoje znaczenie. Słabo rozwinięty przemysł, niska urbanizacja, mała gęstość zaludnienia, oraz odległość od dużych tras komunikacyjnych to jednak największe atuty każdego dobrego miasta uzdrowskiego.
www.uzdrowisko-polczyn.pl

Uzdrowisko Świeradów

- Czerniawa Sp. z o.o.

Świeradów Zdrój to malownicza miejscowość położona w Górach Izerskich szczególnie obfita w radon. Pierwiastek, który hamuje procesy starzenia i regeneruje siły vitalne, wzmacnia naczynia krwionośne, obniża nadciśnienie tętnicze wykorzystywany jest przez kuracjuszy uzdrowiska już od 250 lat. Innymi cennymi walorami uzdrowiska Świeradów Zdrój są borowina i świerk. Świerk wykorzystywany jest

w leczeniu schorzeń układu oddechowego. Borowina używana jest do leczniczych kąpiei u pacjentów cierpiących na zwyrodnieniowe zapalenie stawów i chrząstek stawowych. Największym jednak skarbem uzdrowiska są wody mineralne. Wody czerpane są z Gór Izerskich, zawierają żelazo, fluor, magnez i wspomniany wcześniej radon.
www.uzdrowisko-swieradow.pl

Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A.

Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S. A. stanowi największy w Polsce kompleks uzdrowski. Tworzą go trzy popularne kurorty o wielowiekowej tradycji uzdrowskiej: Polanica-Zdrój, Duszniki-Zdrój i Kudowa-Zdrój. Kuracje uzdrowskie już od najdawniejszych czasów przywracały zdrowie i młodość. Nie inaczej było w zachodniej części Ziemi Kłodzkiej, którą natura obdarowała doskonałymi wodami leczniczymi i dobroczynnym, łagodnym klimatem. Stare dokumenty dowodzą, że wody mineralne i borowiny wykorzystywano tu już w XVII wieku. Od setek lat tutejsze kurorty odwiedzają tysiące ludzi, którzy pragną podratować swoje zdrowie szukając spokoju i wytchnienia.
www.zuk-sa.pl

Uzdrowiska pogranicza Polsko-Słowackiego jako obszary realizacji turystyki zdrowotnej

Wstęp

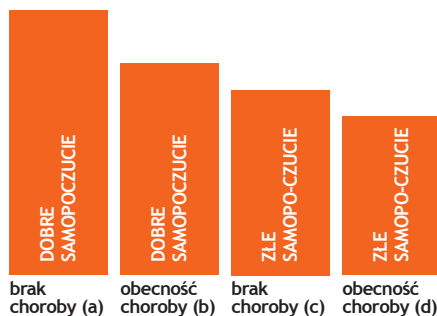
Teoretycznie najważniejszą wartością dla człowieka jest zdrowie, które Światowa Organizacja Zdrowia (World Health Organization) określa jako pełnię fizycznego, psychicznego i społecznego dobrostanu. Z pojęciem „zdrowie” kojarzony jest współcześnie termin „wellness”, który zawiera się we współczesnej koncepcji „zdrowia” (Corbin, Welk, Corbin, Welk 2006). Potencjał zdrowia osiągany jest różnymi sposobami, wśród których eksponowane miejsce zajmuje uczestnictwo w turystyce. Podróże turystyczne o celach zdrowotnych należą do metod wpływających na utrzymanie, poprawę lub polepszenie zdrowia turystów.

1. Koncepcja podróżynych o celach zdrowotnych

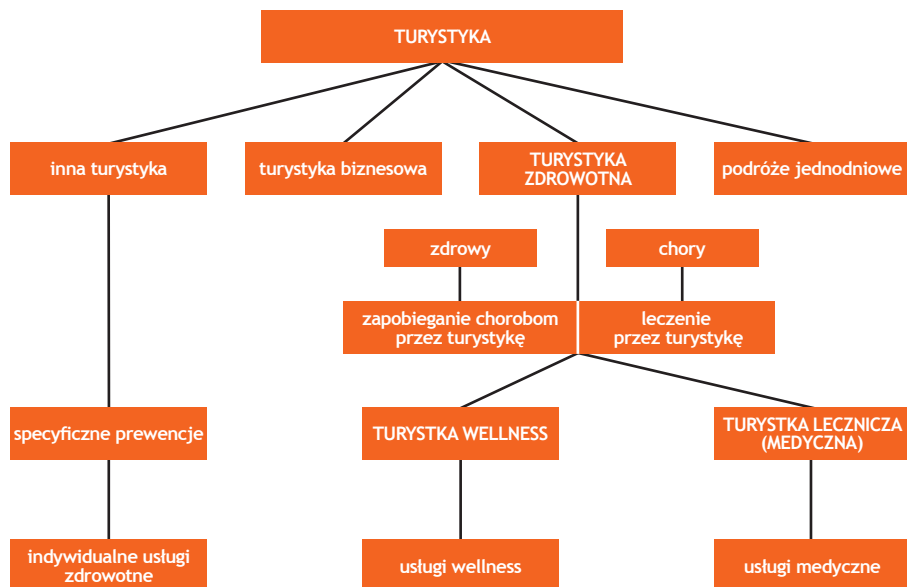
W oparciu o koncepcję zdrowia uwzględniającą pojęcie „wellness” stworzono teorię czterech typów podróżynych-uczestników turystyki zdrowotnej (Hadzik 2011). Uwzględniając kryterium stanu zdrowia rozpatrywanego z punktu widzenia występowania (lub nie) choroby i samopoczucia można

wyróżnić następujące (grupy) podróżujących w celach zdrowotnych:

- grupę osób z dobrym samopoczuciem oraz brakiem choroby,
- grupę osób z dobrym samopoczuciem oraz obecnością choroby,
- grupę osób ze złym samopoczuciem oraz brakiem choroby, oraz
- grupę osób ze złym samopoczuciem oraz obecnością choroby (Rys. 1).

Rys. 1. Modelowe ujęcie typów turystów ze względu na chorobę i samopoczucie

Rys. 2. Miejsce turystyki wellness w zdrowotnej turystyce

Źródło: Mueller, Kaufmann (2001).

Nowoczesna koncepcja zdrowia zawierająca „termin „wellness” ma swoje odbicie w światowej literaturze przedmiotu, gdzie współczesną turystykę zdrowotną łączy się z wellness (Mueller, Kaufmann 2001; Eder 2003). Turystyka zdrowotna dotyczy, co było pokazane wcześniej różnych grup gości podróżujących. Jedni nie będący jeszcze chorymi z punktu widzenia medycznego udają się w podróż, ażeby poprzez turystykę zapobiec powstaniu w przyszłości ewentualnych stanów chorobowych (Rys. 2). Chorzy podróżują natomiast w celu wyzdrowienia, korzystając z medycznych usług.

W literaturze wyróżnia się cztery różne segmenty zdeterminowane innymi motywami czyli:

- wakacje relaksujące (z ang. wellness holidays), których celem są: relaks psychofizyczny, przywrócenie organizmowi człowieka sił i witalności,
- wakacje piękności (z ang. beauty holidays), gdzie ważnym staje się wykorzystanie rozmaitych usług dla poprawy wyglądu gości,

- wakacje lecznicze (z ang. health care holidays) mające za cel: zapobieganie oraz łagodzenie stanów chorobowych, a także leczenie różnorodnych dysfunkcji psychofizycznych,
- wakacje odmładzające (z ang. anti-aging holidays) związane z motywami: utrzymaniem lub poprawą kondycji psychofizycznej, a także skuteczną walką z negatywnymi nawykami dla zdrowia (Das Profil der Wellness...).

2. Uzdrawiska pogranicza Polsko-Słowackiego

Uzdrawiska należą do miejscowości turystycznych, co oznacza że obok ustawowej funkcji leczniczej, posiadają potencjał dla realizacji usług turystycznych, zwłaszcza turystyki zdrowotnej. Umożliwiają to głównie specyficzne warunki przyrodnicze kurortów, które łącznie z uzdrawiskowymi uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi różnią się od występujących na obszarach zurbanizowanych i uprzemysłowionych.

W Polsce aspekty miejscowości uzdrawiskowych reguluje ustawa z dnia

Polskie pogranicze		Słowackie pogranicze	
Województwo	Uzdrowisko statutowe	Kraj	Uzdrowisko statutowe
Małopolskie Podkarpackie Śląskie	Iwonicz-Zdrój Krynica Muszyna Piwniczna-Zdrój Polańczyk Rabka-Zdrój Rymanów-Zdrój Szczawnica Ustroń Wapienne Wysowa Żegiestów-Zdrój	Preszowski Żyliński	Bardejovské Kúpele Liptovský Ján Lučivná Lúčky Nový Smokovec Rajecké Teplice Tatranská Kotlina Tatranská Polianka Tatranské Matliare Turčianske Teplice Vyšné Ružbachy

Tab. 1. Statutowe uzdrowiska pogranicza Polsko-Słowackiego

Źródło: Opracowanie własne

28 lipca 2005r. o lecnictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, która określa uzdrowisko jako obszar, na którym prowadzone jest lecnictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych. Z kolei kwestie kurortów na Słowacji reguluje ustawa z 27 października 2005 r. o naturalnych wodach leczniczych, uzdrowiskach naturalnych, miastach uzdrowiskowych i naturalnych wodach mineralnych oraz o zmianach i uzupełnieniach niektórych przepisów. Ustawa określa miasto uzdrowiskowe jako obszar gminy lub część obszaru gminy, na którym znajdują się naturalne źródła lecznicze, naturalne uzdrowiska lecznicze, lecznice uzdrowiskowe i inne obiekty niezbędne do świadczenia usług z zakresu opieki uzdrowiskowej.

Uzdrowiska pogranicza Polsko-Słowackiego stanowią miejscowości turystyczne położone na obszarze, który w 2007 r.

liczył 541 km długości (granica państwowa) oraz kierując się definicją strefy przygranicznej zaczerpniętą z Rozporządzenia (WE) Nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 20 grudnia 2006 r., sięgał po obu stronach granicy nie dalej niż 30 km tworząc tzw. strefę przygraniczną¹ (Pogranicze...). (Tab. 1).

Spośród 44 uzdrowisk w Polsce 12 należy do omawianego pogranicza (27,3% ogółu kurortów). Z kolei na podstawie danych na Słowacji położonych jest 25 uzdrowisk (Elišová 2009). Oznacza to, konfrontując to z danymi z tab. 1, że uzdrowiska słowackiego pogranicza stanowią 44% wszystkich uzdrowisk na Słowacji (11 kurortów pogranicza Polsko-Słowackiego). Podsumowując te wyliczenia należy stwierdzić, że na omawianym pograniczu mieści się razem aż 23 uzdrowiska, które z jednej strony są zmuszone do równoczesnego konkurencji o gości, a z drugiej, w obliczu kreowania szeroko rozumianego turystycznego produktu obszaru, także do obopólnej współpracy.

Zakończenie

W momencie wstąpienia do Unii Europejskiej Polska i Słowacja stały się czynnymi uczestnikami polityki spójności UE, która jest ukierunkowana na wspieranie działań sprzyjających rozwojowi również obszarów uzdrowiskowych. Wśród ważnych celów tejże polityki jest integracja wszystkich państw Unii, w tym oczywiście terenów pogranicza Polsko-Słowackiego.

Uzdrowiska omawianego pogranicza współcześnie konkurują, jednak ważna jest równoczesna współpraca, która może pomóc w tworzeniu produktu analizowanego obszaru. Ponadto turystyka zdrowotna w uzdrowiskach może być egzemplifikacją realizacji na tych obszarach idei rozwoju zrównoważonego, gdzie elementy ekonomiczne nie są jedynymi ważnymi, ale stanowią jeden z trzech składowych celów rozwoju, obok elementów ekologicznych i społecznych.

Literatura

Corbin B., Welk G., Corbin W., Welk K. (2006). *Fitness i wellness. Kondycja, sprawność, zdrowie*. Poznań: Zys i S-ka.

Das Profil der Wellness - Reisenden. (2004). Monachium: Institut Für Freizeitwirtschaft.

Eder P. (2003). *Thermalbäder als regionaler Wirtschaftsfaktor - das Beispiel des Steirischen Thermenlandes* [w:] Ch. Becker, H. Hopfinger, A. Steinecke (red.), *Geographie der Freizeit und des Tourismus: Bilanz und Ausblick*, München-Wien: Oldenbourg Verlag, 827-840.

Eliašová, D. (2007). *Kúpeľníctvo*. Bratislava: Ekonomická Univerzita.

Golba J. (2003). *Stan prawny uzdrowisk polskich w porównaniu ze stanem prawnym uzdrowisk w krajach UE - wyzwania jakie stoją przed Rządem i środowiskiem uzdrowiskowym*. Biuletyn Informacyjny SGU RP, 2-3.

Hadzik A. (2011). *Turystyka i rekreacja uzdrowiskowa*. Katowice: Wyd. AWF.

Mueller H., Kaufmann E., L. (2001). *Wellness tourism: Market analysis of a special health tourism segment and implications for the hotel industry*. *Journal of Vacation Marketing*, 7, 5-17.

Pogranicze Polsko-Słowackie. (2009). Kraków: Urząd Statystyczny.

Ustawa z 27 października 2005r. o naturalnych wodach leczniczych, uzdrowiskach naturalnych,

miastach uzdrowiskowych i naturalnych wodach mineralnych oraz o zmianach i uzupełnieniach niektórych przepisów.

Ustawa z dnia 28 lipca 2005r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.

Przypisy

1. Strefa przygraniczna może być poszerzona o ponad 30 km, jeżeli część jednostki podziału administracyjnego jest położona między 30 a 50 km od linii granicy.

Opodatkowanie komunalnych wysypisk śmieci, obiektów sportowych i nieruchomości gminnych w użytkowaniu wieczystym

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że samo wysypisko śmieci jest budowlą w rozumieniu ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*. Zgodnie z tą ustawą, budowlą jest „obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, a także urządzenie budowlane w rozumieniu przepisów *prawa budowlanego* związane z obiektem budowlanym, które zapewnia możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem”¹. Z kolei przepisy Prawa budowlanego wśród kategorii budowli wymieniają wprost składowiska odpadów². Nie ma więc żadnych wątpliwości, co do klasyfikacji wysypisk śmieci na gruncie podatku od nieruchomości.

Podatkowi od nieruchomości podlegają wyłącznie budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Jak wskazano wyżej, działalnością gospodarczą jest działalność zarobkowa lub zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Cechy te posiada niewątpliwie prowadzenie wysypiska śmieci, o ile tylko składowanie na nich odpadów odbywa się za

wynagrodzeniem. Z taką sytuacją mamy do czynienia w przypadku wysypisk śmieci prowadzonych przez spółki komunalne (gminne), ponieważ odpady są przyjmowane na wysypiska za wynagrodzeniem. Oznacza to, że od budowli wysypiska śmieci podatek jest określany przy zastosowaniu stawki 2% (lub niższej, o ile taką uchwali rada gminy), od wartości ustalonej dla celów podatkowych, stanowiącej podstawę obliczania amortyzacji w tym roku, niepomniejszonej o odpisy amortyzacyjne³. Z kolei grunt wykorzystywany na prowadzenie wysypiska jest gruntem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej i powinien być opodatkowany według stawki właściwej dla takiej kategorii gruntów.

Prowadzenie wysypiska śmieci dzieli się jednak na dwie fazy, eksploatacyjną, w której na wysypisko przyjmowane są odpady oraz poeksploatacyjną, w której dokonywana jest rekultywacja i monitoring składowiska. W tej drugiej fazie prowadzący składowisko nie osiąga z tego tytułu przychodów, a jedynie ponosi koszty wskazanych działań rekultywacyjnych. Zwrócić w tym

kontekście należy uwagę na art. 1a ust. 1 pkt. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, zgodnie z którym nie uznaje się za związane z działalnością gospodarczą m.in. budowli jeśli nie są i nie mogą być wykorzystywane do prowadzenia tej działalności ze względów technicznych. Ocena „względów technicznych” powinna być dokonywana przez organ podatkowy⁴. Oznacza to, że organy podatkowe mają w tym zakresie obowiązek przeprowadzić postępowanie dowodowe, czy w konkretnym przypadku takie „względy techniczne” występują. Przepisy podatkowe nie definiują pojęcia „względów technicznych”. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się jednak, że chodzi tu nie o przyczyny techniczne leżące po stronie przedsiębiorcy, lecz o te związane z danym przedmiotem opodatkowania, a zatem obiektywne okoliczności natury technicznej uniemożliwiające wykorzystanie go do celów konkretnej działalności prowadzonej przez dany podmiot⁵. Względy techniczne mają uniemożliwić korzystanie z przedmiotu opodatkowania. „Niemożność wykorzystania i faktyczny brak wykorzystywania muszą być spełnione łącznie”. Pojęcie „względów technicznych” nie obejmuje swoim zakresem przyczyn technologicznych, ekonomicznych, czy finansowych⁶. Wydaje się, że uznanie, iż składowisko odpadów nie nadaje się w okresie poeksploatacyjnym do wykorzystania ze względów technicznych jest w kontekście przedstawionych rozważań jak najbardziej uzasadnione ze względu na fakt, iż jak wskazano wyżej, w okresie tym na składowisku nie jest prowadzona działalność gospodarcza (odpady nie są przyjmowane). Wynika to z wyczerpania pojemności składowiska z uwagi na fakt niespełniania wymagań⁷. Zamknięcie składowiska może zostać bowiem nakazane przez właściwy organ administracji⁸. Zwrócić należy jednak uwagę, że w orzecznictwie został również zaprezentowany pogląd, iż „rekultywacja gruntów poeksploatacyjnych nie jest odrębną działalnością prowadzoną przez przedsiębiorcę, lecz jest immanentnie związana z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, jest jej częścią. Stwierdzić, zatem trzeba, że grunty poddane rekultywacji

są gruntami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę. Oznacza to, że takie grunty podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości”⁹. Wydaje się jednak, że wyroki te bazują na pewnym uproszczeniu traktującym wszystkie czynności wykonywane przez przedsiębiorcę, jako związane z działalnością gospodarczą. Nie przystają ono tym samym do realiów gospodarczych. W skrajnym przypadku może to prowadzić nawet do zakończenia bytu prawnego podmiotów prowadzących wysypiska śmieci w okresie poeksploatacyjnym spowodowanego chęcią uniknięcia wysokich obciążeń podatkowych, a to z kolei może skutkować pozostawieniem takiego wysypiska bez zarządcy.

W przypadku przedstawionym powyżej okaże się więc, że wysypiska śmieci w okresie poeksploatacyjnym nie będą się mieścić w kategorii budowli będących przedmiotem opodatkowania podatkiem od nieruchomości.

Możliwe jest też inne rozwiązanie, a mianowicie obniżenie przez radę gminy stawki podatku od nieruchomości dla budowli wysypisk śmieci i zajętych na nie gruntów w okresie poeksploatacyjnym lub nawet ich zwolnienie z podatku¹⁰. W takim jednak przypadku będziemy mieli do czynienia z udzieleniem podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą pomocy publicznej *de minimis*. Pojęcie „pomoc publiczna” nie zostało precyzyjnie określone w dokumentach Unii Europejskiej, ale na podstawie art. 107 ust. 1 Traktatu *o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*¹¹ można uznać, iż pomocą publiczną jest wsparcie udzielane przedsiębiorstwu, o ile jednocześnie spełnione są łącznie następujące warunki:

- jest przyznawane przez państwo lub pochodzi ze środków państwowych,
- udzielane jest na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku,
- ma charakter selektywny (uprzywilejowuje określone przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa albo produkcję określonych towarów),
- grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi UE.

Nie wdając się w dodatkowe rozważania należy stwierdzić, że co do zasady określenie niższych stawek przez radę gminy, czy też wprowadzenie dodatkowych zwolnień nie będzie stanowiło pomocy publicznej, o ile będzie miało charakter systemowy¹². W takim przypadku nie wystąpi selektywność pomocy. Jednak w sytuacji obniżenia stawek lub wprowadzenia zwolnień dla wysypisk śmieci w okresie poeksploatacyjnym oraz znajdujących się pod takimi wysypiskami gruntów nie mamy do czynienia z obniżką, czy zwolnieniem systemowym, lecz odnoszącym się do konkretnego rodzaju działalności. Co więcej, ze względu na ponadgminny charakter wysypisk śmieci nie będzie można uznać tego rodzaju pomocy za pomoc o charakterze lokalnym. Dojdzie więc od udzielenia pomocy *de minimis*. Mimo, że jest to pomoc przysługująca z mocy aktu prawnego, to będzie ona udzielana zgodnie z przepisami o pomocy indywidualnej¹³. Dodać jeszcze należy, że w przypadku obniżenia stawek podatku lub wprowadzenia zwolnień związanych z działalnością obejmującą świadczenie usług użyteczności publicznej, a takimi są usługi w zakresie gospodarki odpadami, należy badać, czy udzielenie konkretnej pomocy spowoduje naruszenie konkurencji na rynku lokalnym. W przypadku, gdy przyznane preferencje podatkowe są neutralne z punktu widzenia konkurencyjności będą one wyłączone spod rygoru przepisów o pomocy publicznej¹⁴.

Jak z powyższego wynika, nie można udzielić ogólnej odpowiedzi na temat uznania lub nie obniżenia stawek podatkowych w podatku od nieruchomości lub wprowadzenia dodatkowych zwolnień przez radę gminy za pomoc publiczną. Konieczna jest zawsze szczegółowa ocena konkretnego przypadku. Może się zdarzyć, że w przypadku zastosowania jednakowych preferencji w dwóch różnych gminach, w jednej z nich będziemy mieli do czynienia z udzieleniem pomocy publicznej, a w drugiej nie. Szczegółowa analiza zasad przyznawania pomocy publicznej przekracza jednak zdecydowanie ramy niniejszej strategii.

Na marginesie tylko należy zauważyć, że niedopuszczalne jest obniżenie stawek

podatkowych wyłącznie dla określonej grupy podmiotów. W przypadku budowli rada gminy może obniżyć stawkę podatku dla określonego rodzaju przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności rodzaj prowadzonej działalności¹⁵, zaś w przypadku gruntów - uwzględniając w szczególności lokalizację, rodzaj prowadzonej działalności, rodzaj zabudowy, przeznaczenie i sposób wykorzystywania gruntu¹⁶. Mimo, że są to wskazanie przykładowe, a nie pełne, to wprowadzenie innych kryteriów obniżki stawek podatkowych musi mieć charakter przedmiotowy, a więc być związane z cechami przedmiotu opodatkowania¹⁷. Podobnie sprawa wygląda w przypadku wprowadzania przez radę gminy dodatkowych zwolnień w podatku od nieruchomości. Jak wynika z przepisów, zwolnienia te mogą mieć wyłącznie charakter przedmiotowy¹⁸, stąd „uzupełnianie” ich o kryteria podmiotowe jest niedopuszczalne, jako dokonane z przekroczeniem upoważnienia ustawowego. Fakt, iż wysypisko śmieci prowadzi spółka komunalna nie może, więc w żaden sposób wpływać na kształtowanie przez radę gminy stawek i zwolnień w podatku od nieruchomości.

Opodatkowanie obiektów sportowych

Kolejnym zagadnieniem przedstawionym do oceny jest opodatkowanie obiektów sportowych, tj. boisk piłkarskich tzw. „orliki” wraz z infrastrukturą, hal sportowych i grunty torów saneczkowych. Przede wszystkim należy zauważyć, że mamy tu do czynienia z dwoma różnymi rodzajami przedmiotów opodatkowania. Z jednej strony, bowiem boiska piłkarskie i tory saneczkowe, czyli budowle, a z drugiej hale sportowe, a więc budynki. Rozróżnienie to może mieć istotne konsekwencje podatkowe. Jak zauważono wyżej, budowle wraz z infrastrukturą podlegają, bowiem opodatkowaniu jedynie w sytuacji, gdy są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dla opodatkowania budynków i gruntów nie ma zaś znaczenia, czy związane są funkcjonalnie z budowlami, czy też nie. Będą one opodatkowane tak, jak pozostałe budynki lub grunty wykorzystywane na działalność sportową.

Pojęcie działalności gospodarczej zostało wyjaśnione wcześniej, więc tu należy przypomnieć jedynie, że jest to zarobkowa lub zawodowa działalność wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Jeśli więc wskazane budowle sportowe nie będą wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej, w praktyce, udostępniane stale osobom trzecim do odpłatnego korzystania, to nie powstanie w stosunku do nich w ogóle obowiązek podatkowy. Dopiero fakt wykorzystania ich w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą spowoduje objęcie ich podatkiem. Nie będzie to jednak dotyczyło gruntów, które będą w takiej sytuacji opodatkowane jak grunty pozostałe. Spostrzeżenia powyższe są szczególnie istotne w odniesieniu do tzw. orlików. Są to boiska sportowe, a najczęściej kompleksy boisk wraz z szatniami i zapleczem socjalnym, ogólnodostępne i przeznaczone do bezpłatnego korzystania. Głównym założeniem budowy tych obiektów jest udostępnienie dzieciom i młodzieży nowoczesnej infrastruktury sportowej do aktywnego uprawiania sportu¹⁹. Uwzględniając wyżej poczynione uwagi należy stwierdzić, że boiska i pozostała infrastruktura sportowa, która powstała w ramach programu „Moje Boisko - Orlik 2012”, stanowiąc budowle w rozumieniu ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, nie będą równocześnie związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, a co za tym idzie - w ogóle nie będą podlegać podatkowi od nieruchomości, nie mieszcząc się w zakresie ustawowo zdefiniowanego przedmiotu opodatkowania. Stwierdzenie to nie będzie dotyczyło ani gruntów zajętych pod tego rodzaju obiekty sportowe, ani też budynków szatni i innych obiektów, które można uznać za budynki, zgodnie z zasadami przedstawionymi szczegółowo w części pierwszej niniejszej analizy. Tego rodzaju budynki będą opodatkowane jako budynki pozostałe, a grunty zajęte pod Orliki - jako grunty pozostałe.

W przypadku innych budowli sportowych, tzn. takich, które nie są wykorzystywane wyłącznie do działalności nieodpłatnej określenie zasad ich opodatkowania będzie bardziej skomplikowane.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że zwolnione z podatku są uczelnie. Zwolnienie te nie obejmuje jednak gruntów, budynków i budowli zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej²⁰. Niewątpliwym jest, że zwolnienia te obejmują grunty i budynki, które w całości są wykorzystywane przez uczelnie. Nie ma przy tym znaczenia, czy położone są one w miejscowości stanowiącej siedzibę uczelni, czy też gdzie indziej. Istotny jest fakt, iż są to nieruchomości uczelni, a więc takie, w stosunku, do których uczelnia byłaby podatnikiem.

Powstaje jednak pytanie, co znaczy „zajęcie nieruchomości lub jej części na prowadzenie działalności gospodarczej”? Po pierwsze o działalności gospodarczej uczelni możemy mówić, gdy jest to działalność inna niż dydaktyczna, naukowa, badawcza doświadczalna, sportowa, diagnostyczna, rehabilitacyjna, czy lecznicza²¹. Często mamy jednak do czynienia z sytuacjami, gdy uczelnie wynajmują odpłatnie podmiotom zewnętrznym pomieszczenia wraz z wyposażeniem. Powstaje pytanie, czy wówczas dochodzi do „zajęcia na prowadzenie działalności gospodarczej”? Wydaje się, że „zajęcie” nie może być czynnością jednorazową o krótkim okresie trwania. Musi się charakteryzować pewną trwałością i nieprzerwalnością. W przypadku zaś, gdy wynajem ma charakter incydentalny w stosunku do działalności podstawowej zwolnienie znajdzie zastosowanie. Wyłączenie ze zwolnienia będzie miało natomiast miejsce, gdy wykorzystywanie części nieruchomości na działalność gospodarczą ma charakter trwały, np. wynajęcie części nieruchomości na punkt ksero, czy bar.

Następne zwolnienie obejmuje publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty w zakresie nieruchomości zajętych na działalność oświatową²². System oświaty obejmuje:

- 1) przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkola specjalne oraz inne formy wychowania przedszkolnego;
- 2) szkoły:
 - a) podstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami integracyjnymi

- i sportowymi, sportowe i mistrzostwa sportowego,
- b) gimnazja, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, dwujęzycznymi, sportowymi i przysposabiającymi do pracy, sportowe i mistrzostwa sportowego,
- c) ponadgimnazjalne, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, dwujęzycznymi i sportowymi, sportowe, mistrzostwa sportowego, rolnicze i leśne,
- d) artystyczne;
- 3) placówki oświatowo-wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe, umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego;
- 4) placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych;
- 5) placówki artystyczne - ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych;
- 6) poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- 7) młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży upośledzonym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;
- 8) placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie

pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania;

- 9) zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli;
- 10) biblioteki pedagogiczne;
- 11) kolegia pracowników służb społecznych²³.

Ustawa o systemie oświaty szczegółowo określa zadanie każdego rodzaju z wymienionych placówek. Wykonywanie tych zadań musi zostać uznane za działalność oświatową. Nie wdając się w ich szczegółową analizę należy stwierdzić, że zadania te obejmują również zajęcia z zakresu kultury fizycznej i sportu²⁴. Oznacza to, że grunty i budynki zajęte na wskazaną działalność objęte będą zwolnieniem, a budowlę wyłączeniem z opodatkowania. Sporadyczne wykonywanie z ich wykorzystaniem działalności nieoświatowej nie spowoduje wyłączenia ze zwolnienia. Natomiast trwałe wykorzystywanie na działalność inną niż oświatową spowoduje, że zwolnienie zostanie wyłączone i powstanie obowiązek zapłaty podatku według właściwej stawki zależnej od sposobu wykorzystania. Pamiętać należy, że przypadku budowlę sytuacja taka wystąpi tylko, jeśli budowle będą wykorzystywane na cele związane z działalnością gospodarczą.

Nie powinny budzić natomiast większych wątpliwości sytuacje, gdy budowle sportowe (boiska, tory), nieobjęte zwolnieniami podmiotowymi przedstawionymi wyżej²⁵, będą przede wszystkim udostępniane odpłatnie. W tej sytuacji znajdują zastosowanie wszystkie uwagi poczynione wyżej odnośnie opodatkowania wysypisk śmieci, w tym również rozważania dotyczące obniżenia stawki podatkowej oraz wprowadzenia dodatkowego zwolnienia podatkowego. Oczywiście jest, że grunty pod takimi budowlami również będą związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dodać tylko należy, że w przypadku toru saneczkowego, który jest dość specyficzną budowlą, jego funkcjonowanie ma charakter zdecydowanie ponadlokalny, a można wręcz zaryzykować twierdzenie, że międzynarodowy. Wprowadzanie jakichkolwiek preferencji podatkowych będzie, więc miało w takim przypadku charakter pomocy

publicznej. Z kolei w przypadku wprowadzenia preferencji podatkowych dla komunalnych boisk piłkarskich, dojdzie do zakłócenia konkurencji na rynku lokalnym. Poza tym tego rodzaju pomoc publiczna będzie mieć charakter selektywny, bo będzie dotyczyć określonej grupy boisk sportowych a nie wszystkich w danej grupie, np. boisk piłkarskich. Również tutaj dojdzie, więc do udzielenia pomocy publicznej.

Jeśli chodzi o hale sportowe, to z zasady będą one opodatkowane, jako budynki pozostałe. Nie dotyczy to przypadków objęcia ich omówionymi wyżej zwolnieniami podmiotowymi dotyczącymi uczelni i jednostek oświatowych. Może się oczywiście zdarzyć, że hala sportowa będzie wykorzystywana w sposób komercyjny, tj. np. udostępniana odpłatnie do korzystania osobom trzecim. W takim przypadku będziemy mieli do czynienia z wykorzystaniem hali sportowej na działalność gospodarczą, co spowoduje opodatkowanie jej tak, jak innych budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Podsumowując tą część analizy należy stwierdzić, że również w przypadku boisk sportowych, torów saneczkowych oraz budynków hal sportowych niemożliwe jest jednoznaczne i uniwersalne określenie stawki podatkowej dla wskazanych przedmiotów opodatkowania. Poczynione rozważania wykazały, że możliwe jest całe spektrum sytuacji podatkowych poczynając od sytuacji niepodlegania obowiązkom podatkowemu, jak w przypadku budowli nie związanych z działalnością gospodarczą po opodatkowanie najwyższymi stawkami, np. w przypadku hal sportowych wykorzystywanych komercyjnie. W każdym przypadku organ podatkowy powinien dokonać indywidualnych ustaleń stanu faktycznego uwzględniając nie tylko rodzaj przedmiotu opodatkowania i sposób jego wykorzystania, ale również osobę potencjalnego podatnika, gdyż to może przesądzić o zastosowaniu zwolnienia podmiotowego. Oczywiście rada gminy może obniżyć stawki podatku w oparciu o kryterium przedmiotowe lub też wprowadzać przedmiotowe zwolnienia z podatku w zakresie nie przewidzianym ustawą.

Zwolnienie z podatku nieruchomości lub ich części stanowiących własność gminy pozostających w posiadaniu lub użytkowaniu wieczystym

Omawiając problematykę możliwości wprowadzenia zwolnienia nieruchomości lub ich części stanowiących własność gminy pozostających w posiadaniu lub użytkowaniu wieczystym osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych należy najpierw poczynić ogólne uwagi na temat zwolnień podatkowych. Przede wszystkim należy zauważyć, że zwolnienie podatkowe jest, czym innym niż ulga podatkowa. Stanowisko to nie jest kwestionowane ani w literaturze, ani w orzecznictwie²⁶. Jego uzasadnieniem jest z jednej strony brzmienie art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* stanowiącego wyrażnie, iż rada gminy może wprowadzać inne niż przewidziane w ustawie zwolnienia przedmiotowe. Z kolei art. 217 Konstytucji RP stanowi, że określenie podmiotów zwolnionych od podatku może nastąpić wyłącznie w ustawie. Zwolnienie podatkowe polega na wyłączeniu z zakresu podatku określonej kategorii podmiotów (zwolnienie podmiotowe), albo pewnej kategorii stanów faktycznych z zakresu przedmiotowego (zwolnienie przedmiotowe). Istnieją też zwolnienia mieszane podmiotowo-przedmiotowe.

Jak wskazano wyżej, przepisy ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* uprawniają radę gminy wyłącznie do wprowadzenia dodatkowych zwolnień przedmiotowych. Nie wprowadzają przy tym żadnych dodatkowych kryteriów, czy ograniczeń, w szczególności nie odnoszą się do tego, jakich przedmiotów opodatkowania zwolnienia mają dotyczyć. W tej sytuacji należy stwierdzić, że rada gminy ma w tym zakresie pełną swobodę. Istotne jest jednak, że zwolnienia te nie mogą zawierać żadnych kryteriów podmiotowych²⁷, ponieważ wówczas zmieniają swój charakter. Zwolnienie takie powinno, więc dotyczyć konkretnych nieruchomości (gruntów, budynków czy budowli), ze względu na ich przeznaczenie, bez uwzględniania - w jakimkolwiek stopniu - sytuacji ekonomicznej lub też specyficznych cech charakteryzujących podmioty, które władają tymi nieruchomościami²⁸.

Poczynione wyżej uwagi wskazują jednoznacznie, że możliwe jest wprowadzenie zwolnień w podatku od nieruchomości tych nieruchomości lub ich części, które stanowią własność gminy, a są w posiadaniu lub użytkowaniu innych podmiotów, o ile tylko w konstrukcji zwolnienia nie zostaną zawarte żadne kryteria o znaczeniu podmiotowym. Pamiętać jednak należy, że w przypadku, gdy są one związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, zwolnienie takie najprawdopodobniej będzie stanowiło pomoc publiczną *de minimis*. Ostateczna ocena zależy jednak od spełnienia warunków określonych wyżej. Także więc w tym przypadku skutki prawno podatkowe mogą być określone po analizie konkretnego przypadku. Nie da się ich sformułować *ex ante*.

Przypisy

1. Art. 1a ust. 1 pkt 2 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*.
2. Art. 3 ust. 3 *Prawa Budowlanego*.
3. Art. 5 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 4 ust. 1 pkt 3 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*.
4. Tak np. WSA w Warszawie w wyroku z dn. 10.09.2007 r., sygn. akt III SA/Wa 767/07 - Lex nr 340507.
5. Zob. M. Rusinek, Komentarz do art. 1a *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*, LEX/el. 2003.
6. Tak WSA w Poznaniu w wyroku z dn. 06.10.2010r., sygn. akt III SA/Po 409/10 - Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.
7. Wymagania, jakim powinny odpowiadać składowiska odpadów określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r., w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. z 2003 r., Nr 61, poz. 549, z późn. zm.).
8. Zob. art. 54b i 54c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r., o odpadach (Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243, z późn. zm.).
9. Tak WSA w Krakowie w wyroku z dn. 18.08.2009r., sygn. akt I SA/Kr 855/09 - Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych oraz powołany tam wyrok NSA w Warszawie z dn. 19.01.2007r. sygn. akt: II FSK 75/06 - LEX nr 286671.
10. Odpowiednio na podstawie art. 5 ust. 1 oraz art. 7 ust. 3 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*.
11. Dz. Urz. UE C 115 z dn. 9.05.2008r.
12. Por. J. Wantoch-Rekowski [w:] *Ustawa o podatkach ...*, dz. cyt., s. 832.
13. Art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r., o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r., Nr 59, poz. 404, z późn. zm.).
14. Por. J. Wantoch-Rekowski [w:] *Ustawa o podatkach ...*, dz. cyt., s. 833.
15. Art. 5 ust. 4 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*.
16. Art. 5 ust. 2 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*.
17. Tak WSA w Bydgoszczy w wyroku z dn. 5.12.2007r., sygn. akt SA/Bd 696/07 - Lex nr 364971.
18. Art. 7 ust. 3 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*.
19. Zobacz szerzej nt. Programu „Moje Boisko - Orlik 2012”, na stronie <http://www.orlik2012.pl/index.php/programme-description> - 28.09.2011r.
20. Art. 7 ust. 2 pkt. 1 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*.
21. Jest to tzw. podstawowa działalność uczelni niebędąca działalnością gospodarczą. Rozstrzyga o tym jednoznacznie art. 106 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r., *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).
22. Art. 7 ust. 2 pkt. 2 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*.
23. Art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r., o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).
24. Zob. np. zadania systemu oświaty określone w art. 1 ustawy o systemie oświaty.
25. Pozostałe zwolnienia podmiotowe określone w art. 7 ust. 2 ustawy o podatkach lokalnych wydają się nie dotyczyć podmiotów władających obiektami sportowymi, choć nie można tego, w konkretnym przypadku absolutnie wykluczyć.
26. Zob. np. W. Nykiel, *Cele i funkcje ulg i zwolnień podatkowych*, w: Regulacje prawno-podatkowe i rozwiązania finansowe. Pro publico bono. Księga jubileuszowa profesora Jana Głuchowskiego, TNOiK Dom Organizatora Toruń, Toruń 2002r., s. 190-191, wyrok NSA z dn.

5.04.2011r., sygn. akt II FSK 1945/09 - Lex nr 787006, wyrok NSA z dn. 8.10.2010r., sygn. akt II FSK 964/09 - Lex nr 745986, czy wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dn. 26.01.2010r., sygn. akt I SA/Go 599/09, Lex nr 554018.

27. Podkreślały to wielokrotnie sądy administracyjne w swoich orzeczeniach. Zob. np. wyrok WSA w Bydgoszczy z dn. 1.10.2009r., sygn. akt I SA/Bd 592/09 - Lex nr 576404, wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dn. 21.07.2009r., sygn. akt I SA/Go 264/09 - Lex nr 524579, wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dn. 10.02.2009r., sygn. akt 2/09 - Lex nr 515214 i powołane tam orzecznictwo.
28. Tak WSA we Wrocławiu w wyroku z dn. 3.06.2009r., sygn. akt III SA/Wr 73/09 - Lex 522003.

wybrane niestandardowe formy, użyteczne w promocji produktów turystycznych: marketing wirusowy, flash mob, ambient marketing i foto kody.

Charakterystyka wybranych, niestandardowych form promocji produktów turystycznych

Marketing wirusowy jest specyficznym rodzajem działań marketingowych, polegających na zainicjowaniu sytuacji, w której potencjalni klienci będą sami między sobą rozpowszechniać informacje dotyczące produktów turystycznych, danej organizacji, czy też miasta. Nie zawsze działania takie muszą być obliczone na prezentację konkretnych informacji o produktach turystycznych, ich celem może być również budowanie świadomości marki, wywoływanie pożądanych skojarzeń z konkretną ofertą turystyczną, z nazwą, czy też z systemem identyfikacji wizualnej firmy. Przykładem marketingu wirusowego mogą być zabawne, intrygujące filmiki lub zdjęcia promocyjne (często stylizowane na quasi-amatorskie), które internauci - turyści rozsyłają między sobą. Wykorzystywana jest także plotka, tworzone są odpowiednie trendy czy legendy miejskie, które wędrując między potencjalnymi klientami mają zwiększać świadomość produktu turystycznego i czynić z niego np. produkt symboliczny, o wysokiej jakości czy symbol statusu.

O skuteczności kampanii promocyjnej opartej na marketingu wirusowym decyduje kilka kluczowych elementów, m.in.:

- intrygująca informacja, historia, która jest nadzwyczajna, dziwna, śmieszna, odkrywa pewne sekrety i „napędza wirusa”;
- „przyczepność” prezentowanych informacji, powodująca, że nie zostaną one zapomniane przez turystów;
- identyfikacja charakterystycznego elementu, który przykuwa uwagę - niespodziewany, zadziwiający wątek w danej historii. Pomaga kampanii włączyć się w dyskusję turystów, zainteresować, zainspirować do dalszej dyskusji, pobudzić do działania i tworzenia własnej wersji historii;
- istotność informacji dla turystów powodująca, że zwrócą oni na nie uwagę

(istotność ta budowana jest z kombinacji przekazu, kontekstu sytuacyjnego i wyuczania czasu);

- wyczucie czasu przez podmioty organizujące kampanię promującą produkty turystyczne spowoduje, że publikowane treści staną się popularne;
- prezentowane informacje powinny charakteryzować „zaraźliwość”, dzięki czemu wielu turystów chętnie będzie dzieliło się informacjami o ofercie turystycznej wśród swoich znajomych. Kampania taka odniesie sukces jeżeli omawiani turyści będą chcieli użyć treści kampanii wirusowej do umacniania więzi w obrębie swojej siatki znajomych.

Mechanizmy marketingu wirusowego wykorzystywane są w wielu obszarach aktywności marketingowej np. w marketingu internetowym, ambient marketingu, flash mobach.

Flash mob to sztuczny tłum z gromadzącymi się niespodziewanie ludzi w miejscu ogólnie dostępnym w celu przeprowadzenia szybkiego zdarzenia, najczęściej zaskakującego dla przypadkowych obserwatorów. Uczestnikami akcji są nieznane sobie osoby, znające jedynie datę, miejsce i planowaną akcję. Dla powodzenia akcji niezbędne wydają się: spontaniczność, pomysłowość i zabawa uczestników. O sukcesie decydują również nieszablonowość, kontekstowość i właściwe dopasowanie wydarzeń do miejsc, w których się je organizuje. Istotną rolę w komunikacji pomiędzy uczestnikami wydarzenia odgrywa Internet i telefonia komórkowa. Szczególnie użyteczne w pozyskiwaniu uczestników flash mobów są media społecznościowe. Serwisy takie doskonale nadają się do gromadzenia grup ludzi zainteresowanych tematem wykraczającym poza wirtualną rzeczywistość i równocześnie do promocji takiego tematu. We flash mobach chętnie uczestniczą osoby, które wykorzystują podobne akcje do budowania sieci nowych kontaktów, poznawania podobnych sobie ludzi i angażowania się wspólnie w przedsięwzięcia. To oni angażują się w aktywną promocję, dzieląc się w Internecie informacjami o zbliżających się flash mobach, organizują grupy zainteresowanych i dbają o udokumentowanie

wydarzeń. Dobry flash mob to taki, który sprawia, że turyści - obserwatorzy akcji, wydarzenia zaczynają robić zdjęcia i nagrywać filmy, a następnie publikują je w sieci. Zamieszczane w Internecie materiały dzięki efektowi wirusowemu zdobywają drugie życie - są udostępniane, polecane innym, komentowane, prezentowane jako przykłady. Aby jednak tak było akcje te powinny zaskakiwać, śmieszyć, budzić podziw, bawić, przyciągać uwagę.

Flash moby wykorzystywane są jako narzędzie promocyjne i wizerunkowe. Często wydarzenia takie bazują na ustalonym wcześniej scenariuszu, z ekipą opłaconych np. aktorów i tancerzy. Mimo braku spontaniczności takiej akcji, „zaaranżowany flash mob” również budzi zaskoczenie otoczenia i posiada potencjał medialny oraz szansę na promocję wydarzenia przez jego obserwatorów. Flash moby w działaniach marketingowych wykorzystują zarówno duże firmy (np. Gazeta Wyborcza, Play), jak i małe podmioty, organizacje pozarządowe. Podstawowym argumentem przemawiającym za wykorzystaniem omawianego narzędzia jest możliwość zaistnienia w świadomości odbiorców bez ponoszenia dużych wydatków. Promocja produktów turystycznych z wykorzystaniem flash mobów budzi sympatię i cieszy się sporym zainteresowaniem.

Jako przykład posłużyć może irlandzki flash mob na dworcu w Sydney, gdzie z okazji Dnia Świętego Patryka, irlandzkiego święta narodowego, Tourism Ireland zorganizował w marcu 2011 r. niepowtarzalną akcję. W omawianym flash mobie uczestniczyło 120 tancerzy, 20 osób pochodziło z Riverdance, słynnego zespołu wokalanecznego, który czerpie inspirację z tradycji i kultury irlandzkiej. Na twarzach przypadkowych osób, obserwatorów, turystów rysowało się duże zaskoczenie. Powstało wiele zdjęć i filmów prezentujących tradycyjny irlandzki taniec, które zostały zamieszczone w Internecie².

Innym przykładem jest flash mob dla Mazur. Mieszkańcy Warszawy mogli wziąć udział w wydarzeniu promującym głosowanie na Mazury w konkursie na 7 Nowych Cudów Natury. Organizatorem akcji była Polska Organizacja Turystyczna. W ramach

flash moba uczestnicy na Placu Zamkowym w Warszawie ustawili się w napis Mazury².

Organizując sponsorowanego flash moba obliczonego na osiągnięcie konkretnych celów marketingowych warto zwrócić uwagę, że akcje takie mają zawsze charakter pozytywny. Ponadto niezwykle ważne jest zachowanie pełnej przejrzystości. Uczestnicy akcji powinni mieć świadomość, dlaczego znaleźli się w danym miejscu, w jakim celu występują i to że ich wizerunek może być użyty przy promocji konkretnych produktów turystycznych. Co prawda dla uczestników opisywanych akcji nie ma ograniczeń związanych z płcią, wiekiem, statusem społecznym, poziomem wykształcenia itp., to jednak nieco chętniej w wydarzenia takie angażują się osoby młodsze. Ludzie ci również częściej i chętniej korzystają z Internetu i różnych urządzeń mobilnych dzieląc się informacjami na temat zabawnych, oryginalnych i spontanicznych akcji.

Zdarzają się jednak sponsorowane flash moby, które są pozbawione elementów humoru, sztuczne, powielające inne akcje, przypominające nachalnie promocyjne eventy. Wydarzenia takie nie mają wirusowego potencjału i raczej nie wzbudzą zainteresowania internatów (będą pozbawione „drugiego życia”).

Ambient marketing to niestandardowa forma aktywności marketingowej, czyli coś co nie mieści się w dotychczasowych, tradycyjnych podziałach. To takie działania, które do tej pory nie były stosowane, które pojawiają się po raz pierwszy i są rzeczywiście rozwiązaniem „szytym na miarę”. Chodzi o efekt nowości, który ma szansę przyciągnąć konsumentów i może kojarzyć się z marką. Ambient marketing korzysta zarówno z outdooru, jak i indooru, a miejsce zamieszczenia reklamy jest nietypowe i wcześniej niewykorzystywane. Ambient marketing może przyjmować formy marketingu partyzanckiego, wirusowego, trend-settingu oraz marketingu internetowego. Charakteryzuje się wykorzystaniem jednostkowo lub jednocześnie kilku czynników do celów reklamowych, łączy działania ATL⁴ i BTL⁵.

Ambient pozwala na zastosowanie unikatowych rozwiązań. Ma być takim

dotadkiem, który przykuje uwagę i nawiązuje do kampanii w innych mediach, używanych tradycyjnie. Działania marketingowe w zakresie ambient marketingu, przykuwają uwagę, intrygują, zmuszają odbiorców, obserwatorów do myślenia, poruszają i pomagają wyróżnić się w szumie informacyjnym, ułatwiają zapamiętanie produktu turystycznego, miejsca, marki. Ponadto różnego rodzaju instalacje wpisujące się w ambient marketing umożliwiają interakcję z konsumentem.

Kluczowymi elementami pozytywnej oceny ambientu w promocji produktów turystycznych są: niestandardowość, kreatywność, duża elastyczność, interakcja z grupami docelowymi. Dają one szeroki wachlarz możliwości promocji, a to z kolei ułatwia wykorzystanie ambientu w docieraniu praktycznie do każdej grupy odbiorców. Korzystając z rozwiązań ambientowych warto również pamiętać o słabościach tej formy marketingu. Wśród słabych stron warto wskazać m.in.: problemy z mierzaniem efektywności ambient marketingu, relatywnie mały zasięg (wyjątkiem mogą być działania, które „zdobywają drugie życie” dzięki publikacjom np. internetowym) oraz traktowanie ambientu bardziej jako dodatku do innych działań marketingowych. Trudno badać coś, co jest niepowtarzalne i nie można tego w żaden sposób odnieść do dotychczasowych akcji. Słabościami mogą być również niekiedy wysokie koszty takich działań - dotyczy to głównie kampanii, w których zleca się działania ambientowe specjalistycznym zewnętrznym podmiotom.

Warto jednak podkreślić, że rynek ambientu będzie się rozwijał. Największy potencjał tej formy marketingu znajduje się w jego niestandardowości, możliwości prowadzenia wyróżniających się, zapamiętywalnych i interaktywnych kampanii, z których korzystać będą zarówno podmioty mające już dobre doświadczenia z ambientem, jak i te które odnajdą w nim możliwość wybijania się z coraz większego szumu reklamowego. Sprzyja mu m.in. postępujący rozwój technologii oraz dostępność Internetu, który jest często komplementarny wobec ambientu. Internet jawi

się jako swoisty „zastrzyk” energii, zasięgu dla ambientu, dający możliwość dotarcia do różnych i rozproszonych grup docelowych.

QR kody (fotokody) to usługa polegająca na prostym i szybkim dostępie do treści, w tym również treści multimedialnych przez telefon komórkowy. Fotokody mają postać czarno-białych kwadratowych obrazków, w których za pomocą odpowiednio ułożonych punktów zakodowano informacje. Rozwiązanie to umożliwia bardzo szybkie i użyteczne dla turystów przekazanie różnych typów informacji, m.in.:

- tekstu do odczytania na wyświetlaczu telefonu,
- adresu serwisu internetowego, z którym można się bezpośrednio połączyć za pomocą telefonu komórkowego,
- treści graficznych i multimedialnych,
- treści wiadomości SMS, którą można wysłać bez potrzeby jej wpisywania za pomocą klawiatury telefonu.

Do korzystania z fotokodów potrzebny jest telefon komórkowy wyposażony w aparat fotograficzny oraz specjalna aplikacja⁶ umożliwiająca odczytanie informacji zawartej w QR kodzie. Korzystanie z fotokodów jest bezpłatne - użytkownik pokrywa jedynie koszty połączeń internetowych odsyłających na treści, do których prowadzi zakodowany link.

Systematycznie rośnie liczba regionów i miast, które wykorzystują technologię dwuwymiarowych kodów do promocji oferty turystycznej. Omawiana technologia fotokodów umożliwia bardzo atrakcyjne zaprezentowanie informacji o regionie i jego produktach turystycznych wzbogacając drukowane formy przewodników m.in. o: wideoklipy, nagrania audio, slajdy, mapy z propozycją spacerów okolicznymi szlakami turystycznymi. Fotokody pojawiają się w bibliotekach, galeriach i muzeach, salach wystawienniczych, kinach i halach widowiskowych.

Wśród przykładowych zastosowań fotokodów w promocji produktów turystycznych można wskazać m.in.:

- fotokody - wizytówki z możliwością natychmiastowego zapisania w pamięci telefonu (nazwa instytucji, dane osobowe, dane teled adresowe);

- kulinarne fotokody (z zapisanymi przepisami kulinarnymi na potrawy regionalne);
- fotokody na plakatach informujących o koncertach i innych eventach (pod fotokodem mogą być np. mapa dotarcia na miejsce wydarzenia, informacje o wykonawcach, utwory wykonawców);
- fotokod jako link do dodatkowych zdjęć, filmów, informacji i komentarzy turystów dotyczących konkretnej atrakcji (daje możliwość rozszerzenia informacji zawartych w publikacjach promocyjnych);
- fotokody używane podczas targów branży turystycznej mogą dodatkowo angażować zwiedzających i stanowić uzupełniające źródło informacji o atrakcjach turystycznych;
- fotokody mogą być użytecznym narzędziem podczas różnego rodzaju gier i konkursów (np. fotokod jako sposób zgłoszenia udziału w organizowanej promocji, fotokod w grach miejskich);
- fotokody mogą stanowić uzupełnienie rozkładów komunikacji miejskiej (fotokod może połączyć rozkład jazdy linii autobusu z mapką trasy);
- fotokody ułatwiają płatności za produkty turystyczne (fotokod z wiadomością tekstową SMS, weryfikujący odbiorcę płatności i produkt);
- ułatwiają uczestnictwo w różnorodnych programach sprzedażowych (użyteczne przy zbieraniu np. punktów).

QR kody znalazły zastosowanie również w grach miejskich⁷, które stanowią nowy, niepowtarzalny rodzaj rozrywki, łączący w sobie elementy gier komputerowych, gier typu RPG oraz happeningów ulicznych. Uczestnicy gier miejskich rywalizują między sobą na ulicach miasta, starając się wykonać postawione przed nimi zadania. Najbardziej znane w Polsce gry miejskie z zastosowaniem fotokodów odbywają się m.in. w Poznaniu, Wrocławiu i w Łodzi. Dzięki odkodowywaniu informacji uczestnicy mogą poznać produkty turystyczne, za pośrednictwem całodobowej zabawy mogą poznawać miasta w niekonwencjonalny sposób.

Wśród wielu zalet fotokodów wykorzystywanych w promocji produktów

turystycznych warto wskazać m.in. na ich dużą użyteczność, wszechstronność zastosowania, interakcje pomiędzy nośnikiem informacji a turystą, a także możliwość większego zaangażowania turysty. Turysty mogą mieć dostęp do informacji turystycznej miasta przez całą dobę, a nie tylko w określonych godzinach pracy biura promocji.

Podsumowanie

Projektując kampanię promocyjną opartą na niestandardowych formach promocji warto pamiętać o kilku kluczowych uwarunkowaniach wpływających na efektywność podejmowanych działań. Wśród nich warto wskazać m.in. na cel podejmowanych działań, grupę docelową, zasięg kampanii i rolę jaką mają pełnić niestandardowe formy promocji w całej kampanii.

Niestandardowe formy promocji nieco lepiej sprawdzają się w kampaniach, których celem jest zwrócenie uwagi, wyróżnienie się na rynku, budowanie określonych skojarzeń z produktem turystycznym. Ponadto nieco większy efekt osiągają organizatorzy omawianych działań w docieraniu do młodszych odbiorców. Takie osoby też chętniej dzielą się w Internecie swoimi opiniami nt. napotkanych niekonwencjonalnych działań promocyjnych. Kampanie promujące produkty turystyczne mogą w pełni opierać się na niestandardowych formach promocji. Dość często jednak omawiane narzędzia promocji stanowią skuteczny dodatek do innych działań marketingowych.

Przypisy

1. Zob. V.T.C. Middleton, Marketing w turystyce, Polska Agencja Promocji Turystyki, Warszawa 1996, s. 89
2. Więcej szczegółów o irlandzkim flash mobie na dworcu w Sydney można znaleźć pod linkiem: <http://virusovo.wordpress.com/2012/03/18/irlandzkie-tance-z-okazji-dnia-swietego-patryka-na-dworcu-w-sydney/>, (data odczytu: 30 marca 2012)
3. Więcej szczegółów o irlandzkim flash mobie na dworcu w Sydney można znaleźć pod linkiem: <http://mazurycudnatury.org/pl/blog/news/warszawa-mazurski-flash-mob-zapowiedx.html>, (data odczytu: 30 marca 2012)

4. ATL (above the line) - działania marketingowe prowadzone w mediach tradycyjnych m.in. telewizja, radio, prasa, plakaty, reklama zewnętrzna (outdoor) i wewnętrzna (indoor) adresowana do masowego odbiorcy przekazu (szeroka grupa docelowa).
5. BTL (below the line) - komunikacja skierowana do konkretnego odbiorcy, często przybierająca formę materiałów POS (point of sale) lub POP (point of purchase).
6. Aplikacje takie posiada już większość telefonów komórkowych. Dla tych aparatów telefonicznych, które jej nie posiadają można pobrać bezpłatne aplikacje z serwisów internetowych operatorów telefonii komórkowej.
7. Serwis internetowy poświęcony grom miejskim:
<http://gramiejska.pl/index.php?id=102>, (data odczytu: 30 marca 2012)

